

บทที่ 3

ชีวประวัติของมุฮัมมัด อัลฟาติห์

สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 เป็นสุลต่านองค์ที่ 7 ของราชวงศ์อูษมานียะฮ์ ได้รับฉายาว่า อัลฟาติห์ (ผู้พิชิต) และ อับดุลคอยรอด (ผู้ใจบุญ) ในช่วงเวลาประมาณ 30 ปีแห่งการครองราชย์ เป็นช่วงเวลาแห่งความรุ่งโรจน์ของศาสนาอิสลาม พระองค์ได้รับตำแหน่งเป็นสุลต่านหลังจากที่บิดาของพระองค์ได้เสียชีวิตในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1451¹ ในขณะที่ท่านมีอายุย่างเข้า 22 ปี (Ali Muhammad Shalabi, 2003 : 103)

3.1 สายตระกูลและการกำเนิด

สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 เป็นบุตรของ สุลต่านมูร็อดที่ 2 อิบน์สุลต่านมุฮัมมัดที่ 1 อิบน์สุลต่านบาเยซิดที่ 1 อิบน์สุลต่านมูร็อดที่ 1 อิบน์สุลต่านอรัสน์ที่ 1 อิบน์สุลต่านอูษมาน สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 เกิดในวันอาทิตย์ที่ 30 เดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 1432² ที่ในเมืองอีเคิร์นหรือเอเดรียโนเปิล³ ซึ่งเป็นเมืองหลวงของอูษมานียะฮ์ในยุคนั้น พระองค์เป็นบุตรคนที่ 3 ของสุลต่านมูร็อดที่ 2 (Franz Babinger , 1987 : 11)

บางรายงานได้กล่าวว่าสุลต่านมุฮัมมัดเกิดในวันที่ 30 ปี ค.ศ. 1432 (Yalmas , 1988 : 131) และเกิดในวันที่ 26 เดือนเราะฎ็อบ ปี ฮ.ศ. 832⁴ (‘Abd al- Salam ‘Abd al- Aziz Fahmi, 1974 : 32) ซึ่งตรงกับรายงานของ Ali Hassun⁵ และ Mahmud Syid Kattab⁶ ที่กล่าวว่าสุลต่านมุฮัมมัด เกิดในวันที่ 20 เดือนเมษายน ค.ศ. 1429⁷

¹ ตรงกับ วันที่ 16 เดือนมูฮัรรัม ฮ.ศ. 855

² ตรงกับปี ฮ.ศ. 835

³ ดูใน Steven Runciman. 1965 : 55

⁴ ตรงกับวันที่ 20 เดือนเมษายน ปี ค.ศ. 1429

⁵ Ali hassoon, 1994 : 31

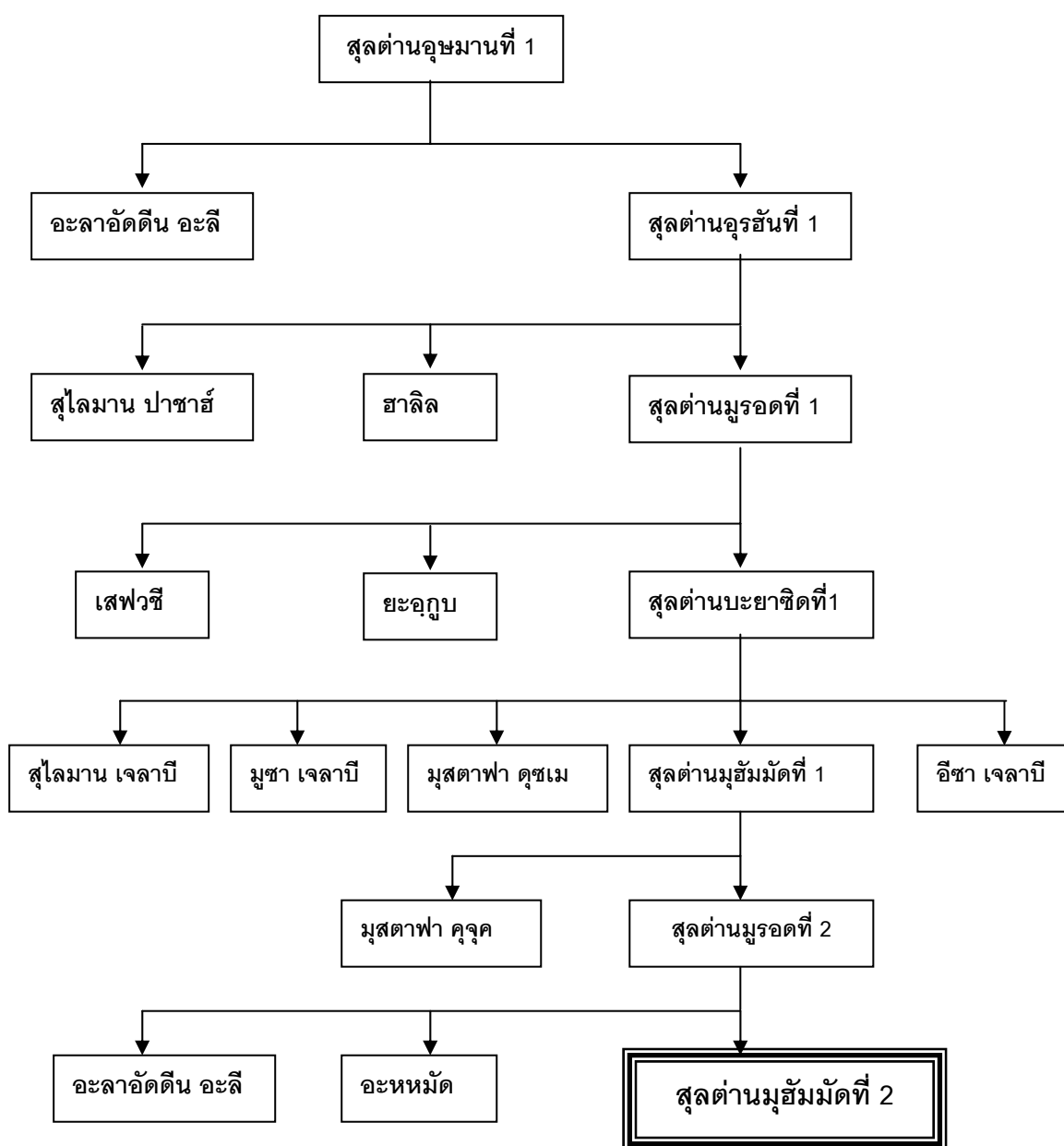
⁶ Mahmud Syed Kottob, 1973 : 351

⁷ ตรงกับ วันที่ 26 เดือนเราะฎ็อบ ฮ.ศ. 832

อีกรายงานหนึ่งกล่าวว่าสุลต่านมุฮัมมัดเกิดในเดือน เมษายน ปีค.ศ. 1429
(Mahayudin Hj. Yahaya, 1993 : 404)

จากรายงานดังกล่าวสรุปได้ว่าสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 สืบเชื้อสายมาจากสุลต่าน
อูษมานผู้ซึ่งเป็นสุลต่านคนแรกของอาณาจักรอูษมานียะฮ์ ท่านเกิดที่เมืองอีเดิร์น และมีรายงานที่
ตรงกันว่าท่านได้เกิดในวันที่ 26 เมษายน ค.ศ. 1429 ซึ่งตรงกับวันที่ 26 เราะฎิยฺ ปี ฮ.ศ. 832

สายตระกูลของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2

3.2 ชีวิตในวัยเยาว์

การเป็นโอรสของสุลต่านย่อมที่จะใช้ชีวิตแตกต่างไปจากสามัญชนธรรมดาทั่วไป สุลต่านมักจะไม่ค่อยได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบิดาพอสมควร เนื่องจากภารกิจในการบริหารประเทศของบิดาซึ่งมีตำแหน่งเป็นสุลต่าน สุลต่านมักใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายสงบอยู่ในเมืองอีเดิร์น การใช้ชีวิตในวัยเด็กของสุลต่านมุฮัมมัดมักจะอยู่ในฮาเร็ม (Harem)¹ ภายในราชวังที่อีเดิร์น² (Steven Runciman, 1965 : 55) มีมารดาและแม่นมเป็นผู้คอยดูแล แม่นมของพระองค์มีชื่อว่าฮุนดี ฮาตุน (Hundi Hatun) ซึ่งมักจะเรียกว่า ดาเย ฮาตุน (Daye Hatun) เป็นหญิงชาวเตอร์กิช และในปี ค.ศ. 1434 สุลต่านมุฮัมมัดได้ถูกส่งไปยังเมืองอามาซา (Amasya) อยู่ทางตะวันออกของอนาโตเลีย เป็นระยะเวลาหลายปีที่ สุลต่านพักอาศัยอยู่ที่นั่น ลักษณะโดยทั่วไปของเมืองอามาซา ถูกครอบงำจากอิทธิพลของบรรดาผู้ร่ำรวย มั่งคั่งในสังคม ขณะเดียวกันในพระราชวังก็อยู่ใต้อิทธิพลของนักวิชาการศาสนา โดยเฉพาะนักการศาสนาชาวเปอร์เซียที่มีบทบาทในการให้คำสั่งสอนแก่ผู้คนในสังคมเมืองตลอดจนถึงผู้คนในชนบท

หลังจากที่พี่ชายของสุลต่านมุฮัมมัด คืออะหฺเมด เจเลบี (Ahmed Celebi³) ได้เสียชีวิตอย่างกะทันหันที่เมืองอามาซา⁴ ขณะนั้นสุลต่านมีอายุเพียง 5 ปี และท่านก็ได้รับตำแหน่งให้เป็นผู้บริหารคนต่อไปในเมืองอามาซา พี่ชายของสุลต่านอีกท่านหนึ่งคืออะลาเอคติน อะลี เจเลบี (Alaeddin Ali Celebi) รับตำแหน่งเหมือนพระองค์ในเมืองมานิส้า (Manisa) หรือแมกนีเซีย (Magnisia) อยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของเมือง อิชมิร์ (Izmir) ในปีค.ศ.1439 มีงานฉลองที่ยิ่งใหญ่ที่จัดขึ้นสำหรับการเข้าพิธีสูนัตของเจ้าชายทั้งสอง ได้แก่ สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 หรือเมห์เมด เจเลบี และอะลาเอคติน อะลี เจเลบี ซึ่งได้กลับไปยังเมืองอีเดิร์นเพื่อเข้าพิธีในครั้งนี้ มีงานฉลองที่จัดตกแต่งอย่างสวยงาม มีการแสดงที่จัดให้ประชาชนได้เข้าร่วมงานด้วย ซึ่งสิ่งนี้เป็นประเพณีที่มีการสืบทอดมาเป็นเวลานานแล้ว และหลังจากพิธีได้เสร็จสิ้นไปสุลต่านมูร็อดก็ได้ตัดสินใจให้เจ้าชายทั้งสองได้กลับไปบริหารบ้านเมืองอีกครั้ง โดยครั้งนี้ให้สลับกันคือ อะลาเอคติน อะลี เจเลบี

¹ เป็นสถานที่อาศัยของสุลต่านและสมาชิกในครอบครัวรวมถึงข้าราชการบริหาร

² พระราชวังแห่งนี้ถูกสร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1417 โดยสุลต่านมุฮัมมัดที่ 1 (Franz Babinger, 1987 : 11)

³ คำที่ใช้เรียกเพื่อแสดงความเคารพแก่บุคคลที่มีตำแหน่งสูงกว่า (Halil Inalcik, 1973 : 219)

⁴ เสียชีวิตในปี ค.ศ. 1437 (Steven Runciman, 1965 : 55)

⁵ การขลิบอวัยวะเพศชายในขณะที่ยังน้อย

ดูแลในเมืองอามาซา ส่วนสุลต่าน มุฮัมมัดที่ 2 ให้ดูแลเมืองมานิสซา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้มาจาก การให้คำแนะนำจากที่ปรึกษาทางการเมืองของบิดา (Franz Babinger, 1987 : 12 -15)

ต่อมาอะลาเอคติน อะลี เจเลบี ก็ได้เสียชีวิตอย่างปริศนาในเมืองอามาซา หลังจาก การเสียชีวิตของอะหฺเมด เจเลบี เป็นเวลา 6 ปี (Steven Runciman, 1965 : 55) ผลจากการเสียชีวิต ของพี่ชายทำให้สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้รับตำแหน่งรัชทายาทในขณะที่มีอายุ 11 ปี ทำให้พระองค์ ต้องมาใช้ชีวิตอยู่กับสุลต่านมูร็อดที่ 2 ที่เมืองอีเคิร์นและได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์ในด้านการ บริหารบ้านเมืองจากบิดา ในช่วงวัยเด็กสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 เป็นเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงแต่ก็ เป็นคนหุนหันพลันแล่นและไม่ค่อยเชื่อฟังคำสั่งของใคร ทำให้สุลต่านมูร็อดที่ 2 ต้องหาบรรดาผู้รู้ มาให้ความรู้แก่ท่าน (Franz Babinger, 1987 : 23)

3.3 บิดาและมารดา

3.3.1 บิดา

บิดาของท่านมีชื่อว่าสุลต่านมูร็อดที่ 2 อิบนุ สุลต่านมุฮัมมัดที่ 1 อิบนุ สุลต่าน บาเยซิดที่ 1 อิบนุ สุลต่านมูร็อดที่ 1 อิบนุ สุลต่านออร์ฮันที่ 1 อิบนุ สุลต่านอูษมาน ซึ่งบิดาท่านเป็น สุลต่านลำดับที่ 6

สุลต่านมูร็อดที่ 2 ได้ปกครองราชวงศ์ อูษมานียะฮ์ในช่วงปี ค.ศ.1421 – ค.ศ.1451¹ (Mehmed Maksudoglu ,1999 : 57) พระองค์ได้ขึ้นครองราชย์ในเดือนกรกฎาคม ปีค.ศ. 1421 ที่เมืองบรูซา (Bursa) ในขณะที่มีอายุ 18 ปี (Franz Babinger, 1987 : 23)

สุลต่านมูร็อดที่ 2 เสียชีวิตในปี ค.ศ. 1451และให้สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 รับผิดชอบรับตำแหน่ง สุลต่านสืบทอดต่อจากท่าน (Dusuki bin Hj. Ahmad, 1980 : 397)

บางรายงานกล่าวเพิ่มเติมว่าสุลต่านมูร็อดได้เสียชีวิตใน ตรงกับวันที่ 3 กุมภาพันธ์ ปีค.ศ. 1451² ซึ่งในขณะนั้นสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 มีอายุได้เพียง 19 ปีและได้ขึ้นดำรงตำแหน่งสุลต่าน สืบทอดจากบิดาของท่าน (Michael Cook, 1976 : 31)

¹ ตรงกับปี ฮ.ศ. 825 - 855

² ตรงกับวันที่ 1 มกราคม ปีค.ศ.855

มีรายงานที่ตรงกันว่า สุลต่านมูรอตเสียชีวิตในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ ปีค.ศ. 1451 (Halil Inalcik , 1973 : 21)

3.3.2 มารดา

มารดาของสุลต่านมูฮัมมัดที่ 2 มีชื่อว่า ฮูมา ฮาตุน (Huma Hatun) (Mehmed Maksudoglu, 1999 : 69) และมีทัศนะตรงกันว่า มารดาของสุลต่านมูฮัมมัดที่ 2 มีชื่อว่า ฮูมา ฮาตุน (Steven Runciman, 1965 : 55)

มีบางทัศนะว่ามารดาของพระองค์เป็นบุตรสาว ของกษัตริย์เซอร์เบีย¹ เป็นชาวคริสเตียนและบางทัศนะก็กล่าวว่าเป็นสาวชาวอิตาลีชื่อซิลลา ได้แต่งงานเมื่ออายุ 17ปี และอีกทัศนะหนึ่งก็กล่าวว่าเป็นบุตรสาวของกษัตริย์ของเมืองหนึ่งในฝรั่งเศส (Ziad Mahmud, 1984 : 13) ซึ่งทัศนะดังกล่าวมีนักวิชาการชาวตุรกีคือ Ismail Hani ได้คัดค้านและกล่าวว่าทัศนะข้างต้นไม่มีหลักฐานที่ชัดเจน ในความเป็นจริงมารดาของท่านเป็นสตรีมุสลิมะฮ์มีชื่อว่า คอติญะห์ คอตุน เป็นหลานสาวของกษัตริย์แห่ง Akandaria Beg และกษัตริย์องค์นี้ได้เป็น ฮากิม (ผู้พิพากษา) ที่เมืองชินุบและคอสดูโมนี ในขณะที่ทั้ง 2 เมืองนี้ยังไม่ได้อยู่ใต้การปกครองของอูษมานียะฮ์ (Ziad Mahmud, 1984 : 14)

มารดาของสุลต่านมูฮัมมัดที่ 2 ได้เสียชีวิตในเดือนสิงหาคม ปีค.ศ. 1449 นางอาศัยอยู่ในเมืองบรูซา (Bursa) และได้ฝังศพมารดาที่นั่น (Franz Babinger , 1987 : 11)

3.4 ภรรยาและบุตร

3.4.1 ภรรยา

ในขณะที่สุลต่าน มูฮัมมัดที่ 2 ได้ไปปกครองที่เมืองแม็กนีเซีย สุลต่านได้แต่งงานกับบุตรสาวของ ดิล กอดิร อุซมลู ที่เมืองออร์ดานะฮ์ ในวันที่ 15 เดือนกุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. 1449 (Yalmas Otonas, 1988 : 129) และภรรยาของสุลต่านมูฮัมมัด ที่ 2 มีนามว่า จุลบะฮาร (Gullbahar) เป็นมารดาของ บายาซิดที่ 2 (Bayazid II) และมีภรรยาอีกท่านหนึ่งมีนามว่า

¹ ดูใน Yalmas Otonas. 1988 : 122

ลิต ฮาทุน (Sitt Hatun) ได้ปรากฏตัวภายหลังจากได้หย่าร้างกับสุลต่าน นางก็ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เก็บตัว นางเสียชีวิตเมื่อปี ค.ศ. 1467 (Franz Babinger , 1978 : 61, 256)

สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้แต่งงานอีกครั้งกับบุตรสาวของ สุไลมาน เบย์ (Suleyman Bey) ซึ่งเป็นเจ้าเมืองซิล กอร์ด เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างราชวงศ์อูษมานียะฮ์กับเมืองซิล กอร์ด จัดขึ้นโดยการแนะนำจากบิดาของท่านคือสุลต่านมูรีอด (Franze Barbinger, 1978 :57)

นอกจากนี้ภายในฮาเร็ม (Harem) ตำแหน่งในของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 มีหญิงชาวคริสเตียนจำนวนมาก ซึ่งเป็นผลจากการเข้าพิชิตในดินแดนยุโรป ผู้หญิงในฮาเร็มของสุลต่านที่มีการบันทึกชื่อไว้ดังนี้ เช่น ทามารา ฟรานเซส (Tamara Phrantzes) แห่งคอนสแตนติโนเปิล แอนนา เอริซโซ (Anna Erizzo) แห่งนิโกรพอนเท (Negroponte) เฮเลน พาเลโอโลซุส (Helen Paleologus) แห่งโมเรีย (Morea) มาเรีย ฆัตติโลสิโอ (Maria Gattilusio) และแอนนา คอมนินุส (Anna Comnenus) แห่งเทรบิซอน (Trebizond) ซึ่งภรรยาของท่านเหล่านี้ไม่ได้มีการแต่งงานอย่างเป็นทางการ (A.D. Alderson, 1956 : 87)

จะเห็นได้ว่าภรรยาของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 มีจำนวนหลายคนโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นหญิงชาวคริสเตียน ซึ่งอาจเป็นเพราะบ้านเมืองอยู่ในช่วงภาวะสงครามจึงทำให้สตรีได้รับผลกระทบจนได้รับความลำบากจากการถูกจับเป็นเชลยศึกและในการทำสงครามพิชิตเมืองต่างๆ ในช่วงนี้จะเป็นการเข้าไปขยายดินแดนในทวีปยุโรปเป็นส่วนใหญ่ทำให้สตรีที่เป็นเชลยศึกมักจะเป็นชาวคริสเตียนที่มาจากเมืองต่างๆดังเช่น คอนสแตนติโนเปิล นิโกรพอนเท โมเรีย และเทรบิซอน เป็นต้น สำหรับการช่วยเหลือสตรีที่เป็นเชลยศึกนั้นสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้รับนางมาเป็นภรรยาซึ่งขัดกับหลักการศาสนาที่อนุญาตให้มีภรรยา ได้ เพียง 4 คน และจากหลักฐานดังกล่าวผู้วิจัยไม่พบว่าสุลต่านมุฮัมมัดได้แสดงถึงการปฏิบัติตามหลักการศาสนาอย่างเคร่งครัดในเรื่องการให้ความสำคัญกับการเลือกคู่ครอง การใช้ชีวิตคู่ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินชีวิตที่จะต้องอยู่ในแนวทางของศาสนาอย่างแท้จริง

3.4.2 บุตร

สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 มีบุตรชาย 2 คน คนแรกชื่อว่า บายาซิด เกิดเมื่อปี ค.ศ. 851 ตรงกับปี ค.ศ.1447 ในช่วงการปกครองของสุลต่านมุฮัมมัด ท่านได้ส่งบุตรชายของท่านคนนี้ไปยังเมืองอามาเซีย (Amasia) และบุตรชายคนที่สองชื่อว่า อัลฟรันญะฮ์ (al Franjah) หรือซิเซ็ม (Zizem) ไปปกครองเมืองกอร์มาน (Qarman) (Ali Hassun, 1994 : 40)

บางรายงานได้กล่าวไว้ว่า สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 มีบุตรชายชื่อ บายาซิด เกิดปี ส.ศ. 851 และอีกท่านหนึ่งมีชื่อว่า ญัม (Jam) เป็นที่รู้จักในตำราของชาวตะวันตกว่า อัล บัรน์ส (al Barnas) หรือซีเซ็ม (Wadi abu Zaidun. 2003 : 68)

สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 มีบุตรชาย 3 คน และมีบุตรสาว 1 คน ที่มาจากภรรยาที่เป็นลูกเลี้ยงของสุลต่านอูซุน หะซัน (Yalmas Otonas. 1988 : 177)

และอีกรายงานหนึ่งกล่าวไว้ว่า ประมาณปี ค.ศ. 1450 หรือ 1451 ได้กำเนิดบุตรชายคนที่สองของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 มีชื่อว่า มุสตาฟา เซเลบี (Mustafa Celebi) แต่ได้เสียชีวิตในปี ค.ศ. 1474 (Franz Babinger , 1978 : 61)

3.5 อุปนิสัย

สุลต่านเป็นผู้มีความเข้มแข็งและยุติธรรม ใฝ่หาวิชาความรู้ พระองค์มักจะไปศึกษาตามโรงเรียนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระองค์สนใจที่จะศึกษาทางด้านภาษาศาสตร์ คุณสมบัติเหล่านี้เป็นการเพิ่มความพร้อมในการบริหารจัดการบ้านเมืองได้ดียิ่ง นอกจากนี้คุณลักษณะที่น่ายกย่องและมีส่วนทำให้พระองค์ประสบความสำเร็จในการปกครองมีดังนี้

3.5.1 ความมั่นคงแน่วแน่

ครั้งหนึ่งกองทัพอูซมานียะฮ์ได้เผชิญหน้ากับศัตรูในช่วงที่กำลังพยายามเข้าโจมตีกรุงคอนสแตนติโนเปิล สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้มีคำสั่งแก่กองทัพเรือให้โจมตีเรือรบของฝ่ายตรงข้าม โดยบอกแก่แม่ทัพเรือท่านหนึ่งที่มีชื่อว่า บัลตา ออซลุ สุลต่านได้กล่าวว่า

“ ท่านมีทางเลือกอยู่ 2 ทางคือการเข้าไปครอบครองเรือรบเหล่านั้น หรือทำให้เรือรบเหล่านั้นจมลง หากไม่สามารถทำได้任何一种อย่างหนึ่งท่านก็อย่ากลับมาหาฉันอย่างมีชีวิต” (Salim al-Rashidi, 1989 : 101)

จากเหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจแน่วแน่ของสุลต่านในการที่จะต้องเอาชนะชนะศัตรูให้ได้

3.5.2 ความกล้าหาญ

สุลต่านมุฮัมมัดได้เข้าร่วมสงครามด้วยตัวเองหลายครั้ง มีเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นที่เมืองในแถบบอลข่านเมื่อกองทัพมุสลิมได้มาถึงและไม่รู้ว่าฝ่ายศัตรูได้ซ่อนตัวอยู่ในบริเวณดังกล่าวพร้อมด้วยปืนใหญ่ที่พร้อมจะทำลายกองทัพมุสลิม เมื่อฝ่ายศัตรูได้จู่โจมกองทหารมุสลิมทำให้เกิดความโกลาหลอลหม่าน ไม่สามารถควบคุมกองทหารให้อยู่ในระเบียบได้ สุลต่านมุฮัมมัดเห็นเหตุการณ์ดังกล่าวจึงเรียกสติบรรดาทหารด้วยการกล่าวด้วยเสียงดังว่า

“ โอ้ บรรดานักรบมูญาฮิดีน จงร่วมใจกันเป็นนักรบของอัลลอฮ์ และจงนึกถึงความยิ่งใหญ่ของอิสลาม “

จากนั้นท่านก็เข้าสู่รบกับศัตรูโดยไม่รีรอ ทำให้เหล่าทหารมุสลิมเกิดความกระตือรือร้นและมีความมั่นใจเข้าสู่รบกับศัตรูจนได้รับชัยชนะในที่สุด (Salim al Rashidi, 1989 : 246)

3.5.3 ความมีไหวพริบ

การใช้กลวิธีในการเข้าไปพิชิตคอนสแตนติโนเปิลแสดงถึงความมีไหวพริบของสุลต่านมุฮัมมัดเป็นวิธีการที่ไม่มีผู้ใดคาดคิดและสามารถทำได้ สุลต่านได้ใช้วิธีการให้กองทหารลากเรือบนบกโดยข้ามผ่านท่าเรือไป 2 แห่งซึ่งมีระยะทางประมาณ 3 ไมล์เพื่อหลบหลีกการเผชิญหน้ากับศัตรูที่ กาลัตตา (Galata) เส้นทางที่บรรดากองทหารเดินทางผ่านไปนั้นเป็นเส้นทางภูเขาที่ไม่ราบเรียบแต่สุลต่านก็ใช้วิธีโดยการนำแผ่นกระดานปูไว้และราคน้ำมันเพื่อใช้วางเรือบนกระดานแล้วให้ลากไปได้ง่ายคาย ทำให้เดินทางสู่อ่าวโกลเดน ฮอรั่นได้สำเร็จ (Abd al Salam Abd al Aziz Fahmi, 1987 : 102)

3.5.4 ความพยายามและมุ่งมั่น

จากการที่สุลต่านมุฮัมมัดได้เสนอทางเลือกแก่จักรพรรดิคอนสแตนตินให้เปิดเมืองอย่างศิโรราบเพื่อไม่ให้เกิดการนองเลือด ซึ่งสุลต่านได้ให้คำมั่นสัญญาว่าจะไม่การคุกคามใดๆ และให้กษัตริย์คอนสแตนตินเลือกที่จะอาศัยอยู่ในเมืองนี้ต่อไปหรือจะสละเมืองนี้ไป หลังจากที่ได้เข้าครอบครองเมืองคอนสแตนติโนเปิลได้สำเร็จ สุลต่านก็ได้ทำนุบำรุงบ้านเมืองที่ได้รับความสะดวกสบายจากสงคราม สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความพยายามของสุลต่านเพื่อที่จะให้บรรลุดตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ (Abd al Salam Abd al Aziz Fahmi, 1987 : 122)

3.5.5 ความยุติธรรม

สุลต่านมุฮัมมัดได้ปฏิบัติต่อบรรดาชาวกัมภีร์ด้วยความเหมาะสมตามหลักการอิสลามและยังได้ให้ความช่วยเหลือในสิ่งที่จำเป็น ท่านไม่เคยปฏิบัติด้วยความหยาบกระด้างต่อผู้นับถือศาสนาคริสต์และยังให้ความนับถือต่อบรรดาผู้นำและประชาชนชาวคริสเตียน ซึ่งท่านถือคติที่ว่าความยุติธรรมจะนำมาซึ่งอำนาจในการปกครอง (Ali Muhammad Shalabi, 2003 : 152)

สุลต่านให้ความสำคัญกับความยุติธรรมเป็นอย่างยิ่ง ท่านได้เขวนคำกล่าวที่ว่า

“ ความยุติธรรมเป็นรากฐานของกษัตริย์ ”

ในที่ทำงานของท่าน สุลต่านมีความพยายามทุกวิถีทางเพื่อที่จะให้บรรลุดถึงความยุติธรรม ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามแนวทางของเคาะลีฟะฮ์อุมัร อิบน์อัลค็อฎฏอบ ที่ได้สร้างความยุติธรรมให้กับประชาชน และทำให้สุลต่านยึดคำพูดของท่านอุมัรที่กล่าวไว้ว่า

“ ขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮ์ หากว่าแม้แต่แกะตัวเมียเพียง 1 ตัวหายไปก็อิรัก แท้จริงฉันจะถูกลามในวันกียามะฮ์ในเรื่องดังกล่าวแน่นอน ” (Abd al Salam Abd al Aziz Fahmi, 1987 : 152)

สุลต่านยังได้พยายามทำทุกวิถีทางให้เกิดความสงบภายในประเทศ และให้มีความสมานฉันท์เกิดขึ้นในกลุ่มชนที่มีความหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา ที่มีทั้ง ชาวมุสลิม กรีก บัลกาเรีย อัลบาเนีย และผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ นิกายคาทอลิก

อีกเหตุการณ์หนึ่งที่บ่งบอกถึงความยุติธรรมของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ก็คือหลังจากการพิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิล พระองค์ได้แต่งตั้งให้ เจนนาดิโอส (Gennadios) เป็นผู้นำศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ และด้วยความเมตตา ท่านได้ให้ประชาชนทุกคนที่อยู่ใต้การปกครองมีสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าประหลาดใจสำหรับสังคมในยุโรป (Mehmed Maksudoglu, 1999 : 76)

3.5.6 ความไม่ลุ่มหลงในลาภยศ

บุคลิกภาพของสุลต่านที่ไม่มีความโลภ ไม่ลุ่มหลงในลาภยศและความสำเร็จที่ได้มาเห็นได้จากการที่เมื่อท่านประสบความสำเร็จสามารถเข้าพิชิตคอนสแตนติโนเปิลได้นั้น ท่านได้กล่าวสรรเสริญต่ออัลลอฮ์ สُبْحَانَ سُبْحَانَ سُبْحَانَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ¹ และได้กล่าวขอพรให้กับบรรดาซุสซะดา¹ บรรดามุญาฮิดีน² ตลอดจนขอความจำเริญให้เกิดกับบ้านเมือง นอกจากนี้ท่านยังได้มอบหมายกิจการงานใดๆก็ตามแก่อัลลอฮ์ ﷻ บุคลิกภาพที่ดีเหล่านี้เป็นการบ่งบอกถึงความศรัทธาต่อศาสนาที่มีอยู่ในตัวของสุลต่านมุฮัมมัดได้เป็นอย่างดี (Ali Muhammad Shalabi, 2003 : 177)

3.5.7 ความบริสุทธิ์ใจ

คุณลักษณะที่บ่งบอกถึงความบริสุทธิ์ใจในการปฏิบัติหน้าที่ของสุลต่านมุฮัมมัดได้แสดงออกให้เห็นที่ประจักษ์แล้วในหลายครั้งด้วยกัน แสดงให้เห็นถึงความมีเจตนาที่บริสุทธิ์ด้วยการปฏิบัติตนตามหลักการศาสนา ความมุ่งมั่นที่จะเผยแพร่ศาสนาของอัลลอฮ์ ﷻ สุลต่านมักจะกล่าวเสมอว่า ﷻ

¹ ผู้ที่เสียชีวิตเพื่อหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ

² ผู้ที่ต่อสู้ในหนทางของศาสนาอิสลาม

“เจตนารมณ์ของฉัน คือการปฏิบัติตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ
 พลังของฉัน คือการทุ่มเทเสียสละและอุทิศในหนทางศาสนา
 ของอัลลอฮ์ ﷻ
 ความตั้งใจของฉัน คือการที่ฉันจะทำให้บรรดากาฟิรคุกเข่าลงด้วย
 การลงโทษจากกองทหารของฉัน
 ความใฝ่ฝันของฉัน คือ การสู้รบเพื่อความโปรดปรานของอัลลอฮ์
 ﷻ
 ญิฮาดของฉัน คือ ด้วยกำลังและทรัพย์สิน เพื่อการภักดีต่อคำสั่งใช้
 ของอัลลอฮ์ ﷻ
 ความหวังของฉัน คือ ความช่วยเหลือจากอัลลอฮ์ และชัยชนะจาก
 การต่อสู้เพื่ออัลลอฮ์ ﷻ
 (Muhammad Harb, 1989 : 258)

3.5.8 ความเป็นผู้รู้

สุลต่านมุฮัมมัดได้รับการศึกษามาตั้งแต่เยาว์วัยจากบรรดาอุละมาอูต่างๆที่อยู่รอบๆตัวท่าน ความเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้อาวุโสและสนใจใฝ่หาความรู้ทำให้สุลต่านมีโอกาสพบปะกับบรรดาอุละมาอูมากมายหลายท่าน สุลต่านได้เรียนรู้และทำความเข้าใจในหลายแขนง โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวบทอัลกุรอาน หะดีษ ฟิกฮ์ และเกี่ยวกับวิทยาการสมัยใหม่ นั่นคือ ด้านประวัติศาสตร์ ดาราศาสตร์ คณิตศาสตร์ (Ali Muhammad Shalabi, 2003 : 178) สุลต่านเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านอักษรศาสตร์ ท่านได้คลุกคลีกับบรรดานักปราชญ์เพื่อศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ (Abd al Salam Abd al Aziz Fahmi, 1987 : 31)

3.6 การศึกษา

ในช่วงที่สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้ถูกเรียกกลับไปยังพระราชวังที่เมืองอีเดิร์นเพื่อขึ้นครองราชย์เมื่ออายุ 11ปีนั้น สุลต่านมูร็อดที่ 2 ได้จัดหาบรรดาผู้รู้ให้มาอบรม ให้ความรู้แก่สุลต่านมุฮัมมัด และมีท่านหนึ่งชื่อว่า มุลลอฮ์ อียาส เอฟเฟนดี (Mullah Iyas Efendi) ซึ่งเป็นนักโทษชาวเซอร์เบียและเคยเป็นครูที่เมืองบรูสา (Bursa) มาก่อนหน้านี้ (Franz Babinger , 1978 : 61)

อุลามาอ์ที่มีบทบาทสำคัญของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ตั้งแต่วัยเด็ก ก็คือ อะหฺหมัด บิน อิศมาแอล อัลกุรอานี เขารับคำสั่งจากสุลต่านมูร็อดที่ 2 ให้คอยดูแลฝึกฝนขัดเกลา และให้ความรู้แก่สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ตั้งแต่สมัยเป็นผู้ปกครองเมืองแมกนีเซีย (Ali Muhammad Shalab, 2003 : 108)

สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้รับการศึกษาเป็นอย่างดีจากบรรดานักปราชญ์ตั้งแต่ยังเยาว์วัย สุลต่านมูร็อดที่ 2 ได้นำบรรดาผู้มีความรู้ในหลายๆ สาขา มาให้ความรู้แก่นุตรชาย ไม่ว่าจะเป็นด้านกฏหมาย ซึ่งเป็นผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นชาวเคิร์ด ชื่อว่า อะหฺเมต กุรานี (Ahmet Kurani) สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ยังได้รับการศึกษาทั้งในด้านวิทยาการและปรัชญา รวมถึงความสามารถในการอ่านบทกวี ภาษาอาหรับและภาษากรีก จากการที่สุลต่านเป็นชาวเคิร์ก ท่านจึงมีความสามารถในการใช้ภาษากรีก อาหรับ ลาติน เปอร์เซีย และภาษาอิบรูลหลังจากนั้นไม่นานสุลต่านมูร็อดที่ 2 จึงได้ให้สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 เริ่มศึกษาในการบริหารการปกครอง (Steven Runciman, 1965 : 56) สำหรับ อะหฺเมต กุรานี (Ahmet Kurani) ท่านได้เคยศึกษาด้านนิติศาสตร์และอัลกุรอานที่เมืองไคโร ต่อมาเขาได้เดินทางไปยังอนาโตเลีย และได้รับหน้าที่ให้เป็นครูสอนในโรงเรียนที่เมืองบурсา (Bursa) จากความสามารถและชื่อเสียงของเขา ทำให้สุลต่านมูร็อดที่ 2 ได้เชิญท่านให้ไปเป็นครูแก่นุตรชายคือสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ที่เมืองมานิสซา (Manisa) และได้อนุญาตให้ทำโทษในความดีอันของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ครั้งหนึ่งอะหฺเมต กุรานี ได้กล่าวกับสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ว่า

“ บิดาของท่าน(สุลต่านมูร็อดที่ 2) ได้ส่งฉันมาเพื่ออบรมสั่งสอน ให้ความรู้แก่ท่าน (สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2) และให้ฉันทำโทษได้ถ้าหากท่านไม่เชื่อฟังฉัน “

สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะขึ้นมาทำให้ท่านจึงถูกอะหฺเมต กุรานี ทำโทษโดยการตี จากนั้นมาสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 จึงรู้สึกเกรงใจต่อครูผู้นี้และสามารถเรียนอัลกุรอานจนจบในเวลาไม่นานทำให้สุลต่านมูร็อดที่ 2 ได้มอบรางวัลให้แก่อะหฺเมต กุรานี โดยการมอบตำแหน่งสำคัญในคณะบริหาร นอกจากนี้ครูของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 อีกท่านหนึ่งคือ มุลลอสฺ ซินาน(Mullah Sinan) ได้รับตำแหน่งเป็นขุนนาง มุลลอสฺ ฮามิดุดดีน เอฟดาเซด (Mullah Hamiduddin Efdazade) เป็นนักเทววิทยา และมุลลอสฺ เยแกน(Mullah Yegan) ท่านผู้นี้ต่อมาเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและเป็นผู้เชี่ยวชาญแห่งเมืองบурсา (Bursa) และอิสตันบูล (Istanbul) (Franz Babinger , 1978 : 24)

สำหรับผู้มาให้ความรู้แก่สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 มีหลายท่านได้แก่

1. อะห์หมัด บินอิสมาอีล อัล - กุรานี (Ahmad bin al - Kurani) หรือ มุลลอสฺ ฮุสเรฟว (Mullah Husrev)¹ซึ่งถูกขนานนามว่า “ อบู หะนีฟะฮฺ ” (Abu Hanifah) ในยุคนั้น
 2. มุฮัมมัด จาลาบิ ซาดาส (Muhammad Jalabi Zadah)
 3. เมอลา อียาส (Maula Iyas)
 4. อัล - กุราฟิ (al - Ghurafi)
 5. สาราจู อัล - ดิน อัล - ฮาลาบิ (Saraju al - Din al - Halabi)
 6. ชัมสุคุดดีน (Shamsuddin)
 7. อิบนุ อัล - ตัมญีค (Ibn al - Tamjeed)
- (Ziad Abu Ghanimah, 1984 : 21)

และสำหรับมุลลอสฺ ฮุสเรฟว (Mullah Husrev) เขาได้เริ่มเรียนในโรงเรียนของมุลลอสฺ เฟนารี (Mullah Fenari) และเป็นนักศึกษาในวิทยาลัยที่บรูซา (Bursa) ต่อมาได้เป็นกอดีที่อีเดร์น (Edirne) อิบนุ อัล - ตัมญีค (Ibn al - Tamjeed) เป็นผู้สอนวิชาบทกลอนเป็นภาษาเปอร์เซีย ส่วนสาราจู อัล - ดิน อัล - ฮาลาบิ (Saraju al - Din al - Halabi) ได้สอนวิชาฟิกฮ์² (‘Abd al - Salam ‘Abd al ‘Aziz Fahmi, 1974 : 35)

สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในด้านภาษาถึง 6 ภาษาและเช่นเดียวกับ สุลต่านอีกหลายๆท่านในราชวงศ์ออตโตมานียะฮ์ พระองค์เป็นผู้หนึ่งที่มีความสามารถเป็นถึงนักกวี ซึ่งมีนามแฝงว่า แอฟนินิ (Avni) นอกจากนี้สุลต่านยังเป็นผู้มีความสามารถทั้งในด้านการเมืองการปกครองและการทหารและโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ทำให้พระองค์มีชื่อเสียงจนถึงปัจจุบันนี้ก็คือสุลต่านเป็นผู้ทำให้อาณาจักรไบแซนไทน์หรืออาณาจักรโรมันตะวันออกสิ้นสุดลง (Mehmed Maksudoglu, 1999 : 69)

¹ คูใน คลมนรจนัน บากา นูรุดดีน สาริมิงและมุฮัมมัดรอฟลี แวะหะมะ. 2540 : 157

² วิชาศาสนบัญญัติ

สุลต่านได้ศึกษาเกี่ยวกับภาษาต่างๆ เช่น ภาษากรีก ตุรกี อาหรับ เปอร์เซีย และลาติน เป็นต้น นอกจากนี้สุลต่านยังได้ศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ดาราศาสตร์ และประวัติศาสตร์ (Mahmud Syid Kottob, 1972 : 448) และท่านเองก็มีความใฝ่รู้จนจบการศึกษาชั้นสูง ท่านมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการอธิบายอัลกุรอาน และการตีความตัวบทหะดีษ นอกจากนี้ท่านยังมีความสามารถในด้านวิชาประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ คณิตศาสตร์ และฟิสิกส์ทางด้านภาษาท่านสามารถพูดได้หลายภาษาเช่น ภาษาอาราบิก เปอร์เซีย ตุรกี ละติน และกรีก (Salim al Rashidi, 1989 :)

สุลต่านมุฮัมมัดได้ศึกษาหาความรู้ในหลายสาขาวิชาเช่น วรรณคดีอาหรับ, คณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ดาราศาสตร์ และ ภาษาศาสตร์ เป็นต้น สุลต่านไม่เพียงให้ความสนใจเกี่ยวกับภาษาต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาอีกด้วย สุลต่านมีความสามารถในด้านศิลปะ การวาดภาพ และการแต่งโคลง สุลต่านยังได้มีความสนใจเกี่ยวกับชีวประวัติบุคคลที่มีชื่อเสียงต่าง ๆ ในอดีต สุลต่านได้สนใจชีวประวัติของกษัตริย์อเล็กซานเดอร์ ท่านได้ศึกษาในแง่ความคิด ความพยายามในการปกครองบ้านเมือง และประวัติของกษัตริย์ ตีมูร์ ลังก์ผู้นำตาร์ทาร์ที่เขาเคยพ่ายแพ้ในสงคราม (Abd al Salam Abd al Aziz Fahmi, 1987 : 32 – 33)

3.7 การขึ้นครองราชย์

3.7.1 การครองราชย์ครั้งที่หนึ่ง

ในวัยเด็กก่อนที่สุลต่านจะขึ้นครองราชย์ สุลต่านมุฮัมมัดเคยได้รับอนุญาตให้ไปเป็นเจ้าของของเมกนีเซีย ซึ่งขณะนั้นสุลต่านกำลังศึกษาอัลกุรอาน สุลต่านมูร็อดได้ส่งบรรดาผู้รู้มาสอนพระองค์จนได้อ่านอัลกุรอานจนจบเล่มและรู้จักสุลต่านในนาม มุฮัมมัด คอน (Ali Hassun, 1994 : 43) ในช่วงที่ได้เป็นเจ้าของของเมกนีเซียหรือมานิส (Manisa) ซึ่งขณะนั้นสุลต่านมุฮัมมัดมีอายุเพียง 7 ปี สุลต่านมูร็อดผู้เป็นบิดาได้ส่งท่านให้ไปปกครองเป็นเพียงช่วงระยะเวลาสั้น ๆ (Norman Itzkowitz, 1972 : 24)

ต่อมาในขณะที่สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 มีอายุเพียง 12 ปีเศษ ท่านได้รับตำแหน่งให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนบิดาของท่านคือสุลต่านมูร็อดที่ 2 ต้องการหลีกเลี่ยงหนีจากความวุ่นวาย หลังจากที่

ท่านได้ทำสนธิสัญญาสงบศึกกับกษัตริย์ ลาดิสลาส (Ladislas) (Steven Runciman, 1965 : 56) ในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนหรือช่วงต้นเดือนธันวาคม ปี ค.ศ. 1444 ในขณะที่สุดต่านมูร์ออดที่ 2 มีอายุประมาณ 40 ปี ท่านได้ปลีกตัวไปอยู่ ณ สถานที่แห่งหนึ่งเพื่อทำความสงบจิตใจ ท่านได้สละราชสมบัติให้กับสุดต่านมุฮัมมัด ซึ่งในขณะนั้นสุดต่านมุฮัมมัดมีอายุย่างเข้า 13 ปียังขาดประสบการณ์ในการบริหาร ปกครองประเทศ ทำให้เกิดความวุ่นวาย และไม่ได้รับการยอมรับจากบรรดาขุนนาง (Franze Barbinger. 1978 : 41)

ทำให้สุดต่านมุฮัมมัดที่ 2 ต้องมาปกครองบ้านเมืองแทนบิดา สุดต่านได้อยู่ปกครองในเมืองอีเดิร์น ซึ่งเป็นเมืองหลวงของอูซมานิยะฮ์ หลังจากนั้นก็เกิดเหตุการณ์ความวุ่นวายขึ้น โดยที่เมืองต่างๆของคริสเตียนที่อยู่ในยุโรปและเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรอูซมานิยะฮ์ต่างได้ทราบข่าวการเปลี่ยนแปลงสุดต่านของอูซมานิยะฮ์ ทำให้เมืองเหล่านั้นได้รวมตัวทำการละเมิดสนธิสัญญาที่ทำไว้ก่อนหน้ากับอูซมานิยะฮ์ ซึ่งนำโดยจักรพรรดิแห่งไบแซนไทน์ และฮังการี (Yalmas Otonas, 1988 : 125) หลังจากนั้นสุดต่านมูร์ออดที่ 2 ได้กลับเข้ามาตั้งบัลลังก์อีกครั้งหนึ่ง

การที่สุดต่านมูร์ออดที่ 2 ได้สละราชสมบัตินั้น สุดต่านได้มีการปรึกษาหารือกับขุนนางคนสนิทของท่าน คือฮาลิล ปาชาส์ เกี่ยวกับการจัดระเบียบข้อกฎหมายต่างๆเพื่อให้บุตรชายของท่านมีความสะดวกในการบริหารต่อไป จากนั้นสุดต่านมูร์ออดที่ 2 ก็ได้มอบอำนาจการปกครองให้กับสุดต่านมุฮัมมัดที่ 2 ในปี ค.ศ. 1443 จนถึง ค.ศ. 1444 ท่านหวังที่จะได้ใช้ชีวิตที่เมืองมานิสตาอย่างสงบและทำอิบาดัตต่ออัลลอฮ์ ﷻ หลังจากข่าวการสละราชบัลลังก์ของสุดต่านมูร์ออดที่ 2 ได้แพร่ออกไป ทำให้เริ่มมีการคิดที่จะต่อต้านการปกครองของอูซมานิยะฮ์ อิบราฮิม เบฆ แห่งคาราฆาน ได้ฉวยโอกาสจากเหตุการณ์นี้โดยรวบรวมผู้มีอำนาจจากยุโรปทำการต่อต้านอูซมานิยะฮ์ เขาได้อ้างว่าสุดต่านมูร์ออดที่ 2 ถูกบังคับให้สละราชสมบัติเพราะเป็นคนวิกลจริตจึงทำให้ข่าวนี้เริ่มมีการแพร่ออกไปยังที่ต่าง ๆ จากนั้นได้มีการรวมตัวกันของเมืองฮังการี เยอรมัน เฮอเซโกวีนา โรมาเนีย โปแลนด์ และเวนิส นำโดยจอมทัพจาโนส สุนยาดีของฮังการี ได้บุกเข้าไปในเขตดินแดนของอูซมานิยะฮ์ และกองทัพเรือจากเวนิสได้ปิดล้อมทะเลดาร์ดาเนลเพื่อมิให้ฝ่ายอูซมานิยะฮ์ที่อยู่ในอนาโตเลียผ่านเข้าไปในยุโรป การเผชิญกับสงครามในครั้งนี้ทำให้สุดต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้ขอคำสั่งจากบิดาโดยข้ามผ่านทางช่องแคบบอสฟอรัส สำหรับกองทัพอูซมานิยะฮ์ซึ่งมีทหารจำนวนน้อยกว่าและได้กระจัดกระจายออกไปทำให้ต้องล่าถอยหลังจากถูกกดดันอย่างหนักหน่วง แต่แล้วมีแม่ทัพนายหนึ่ง ชื่อคาราจา เบฆ ได้ตระหนักถึงความตายที่กำลังเผชิญอยู่ขณะนั้นจึงได้รวบรวมกำลังใจของเหล่าทหาร โดยที่เขาได้บังคับบัญชาเข้าล้อมของฮังการีโดยจาโนส สุนยาดี (Halil Inalcik , 1973 : 62)

นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในขณะที่สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้ขึ้นครองราชย์ขณะที่มีอายุเพียง 12 ปี สุลต่านมูรอตที่ 2 มีบุตรชายอีกหนึ่งคนจากภรรยาที่เป็นบุตรสาวของกษัตริย์เซอร์เบีย มีอายุ 8 เดือน และในช่วงที่มีการเฉลิมฉลองการขึ้นครองราชย์ให้กับสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้เกิดเหตุฆาตกรรมน้องของสุลต่านคนนี้โดยไม่มีใครทราบว่าเป็นการกระทำของคนกลุ่มใด แต่มีการมุ่งประเด็นไปที่กลุ่มบุคคลที่หวังดีต่อสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 เพราะคาดว่าในอนาคตเด็กคนนี้จะเติบโตขึ้นมาแล้วสามารถครอบครองอาณาจักรอูสมานีเยฮุ จนสร้างอำนาจให้กับชาวคริสเตียน แต่หลังเกิดเหตุการณ์สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 แสดงความไม่พอใจเป็นอย่างมากและกล่าวว่าการกระทำแบบนี้เป็นการกระทำที่ชั่วช้า จากนั้นก็จับตัวคนร้ายได้และนำมาประหารชีวิตทันที และเป็นที่ทราบกันว่าคนร้ายนั้นเป็นทหารของบรรดาเหล่าขุนนางในราชวงศ์อูสมานีเยฮุ การฆาตกรรมครั้งนี้ นักประวัติศาสตร์ชาวยุโรปได้กล่าวโทษว่าคำสั่งของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ที่ต้องการฆ่าน้องชายต่างมารดาและมีการเตรียมแผนการมาล่วงหน้ากับนายทหารของท่านเป็นอย่างดี แต่สิ่งเหล่านี้ก็ไม่ใช่ความจริงเนื่องจากหากมีการเตรียมการล่วงหน้าก็จะต้องมีการติดต่อกันเป็นระยะเวลานานระหว่างสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ที่อยู่อนาโตเลียกับนายทหารคนนั้นที่อยู่เมืองอิเดิร์น ซึ่งตลอดระยะเวลาดังกล่าวไม่มีการติดต่อกันอย่างใด และสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 กับแม่เลี้ยงของท่านผู้นี้ก็เกินไปด้วยดีและท่านได้มาร่วมฉลองในงานขึ้นครองราชย์ในครั้งนี้ด้วย ดังนั้นจึงเป็นไปได้อย่างยิ่งว่าการกระทำครั้งนี้จะเป็นแผนการจากสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 เพราะชีวิตของท่านในอนาคตจะไม่มี ความมั่นคงจากการกระทำที่โง่เขลาครั้งนี้และการที่ท่านเป็นผู้ที่มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีจิตใจที่กล้าหาญมั่นคง ก็จะไม่เป็นความจริง (Akbar Shah Najeebabadi , 2001 : 408 - 409)

3.7.2 การครองราชย์ครั้งที่สอง

สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้ขึ้นครองราชย์สืบต่อจากสุลต่านมูรอตที่ 2 ในวันที่ 18 เดือนกุมภาพันธ์ ปี ค.ศ.1451¹(Tursun Beg , 1978 :32) ภายหลังจากการเสียชีวิตของสุลต่านมูรอตที่ 2 ในปี ค.ศ. 1451 จากนั้นอาณาจักรอูสมานีเยฮุก็มี สุลต่านที่มีนามว่า สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ซึ่งขณะนั้นสุลต่านมีอายุได้เพียง 19 ปี

¹ ตรงกับวันพฤหัสบดี ที่ 16 เดือนมกราคม ปี ฮ.ศ. 855

สุลต่านมุฮัมมัดได้ขึ้นครองราชย์หลังจากบิดาเสียชีวิตไป ในขณะที่นั้นสุลต่านกำลังเป็นเจ้าเมืองของแมกนีเซีย (Magnisia) ท่านได้กลับมาขึ้นครองราชย์ในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1451 สุลต่านมุฮัมมัดมีชื่อเสียงด้านการทหารและเป็นผู้พิชิต ดังนั้นจึงเป็นที่รู้จักในนามว่า อัลฟาติห์ หลังจากทีสุลต่านได้พิชิตดินแดนต่าง ๆ ให้กับอาณาจักรอูสมานิยะฮ์และที่สำคัญที่สุดสุลต่านสามารถพิชิตเมืองคอนสแตนติโนเปิลได้สำเร็จ (Mahayudin Hj. Yahaya, 1993 : 404)

ในช่วงอายุของสุลต่านตั้งแต่ 12 ปีที่ได้ขึ้นครองราชย์แทนบิดาเป็นครั้งแรก จนถึงอายุ 21 ปีได้ขึ้นครองราชย์ภายหลังจากบิดาเสียชีวิต แม้จะไม่ประสบความสำเร็จจากการเป็นสุลต่านครั้งแรกแต่ก็นับเป็นช่วงเวลาที่ได้ให้ประสบการณ์ทั้งในด้านการปกครอง การบริหาร บ้านเมือง การสู้รบและการทหาร ซึ่งได้รับความร่วมมือจากบรรดาอูลามายในการฝึกฝนขัดเกลา และเป็นที่ปรึกษาจนทำให้สุลต่านมีอำนาจและเป็นสุลต่านที่มีคุณภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ (Akbar Shah Najeebabadi, 2001 : 408) ข่าวการเสียชีวิตของบิดาถูกส่งมาถึงสุลต่านมุฮัมมัดในขณะที่ท่านมีอายุย่างเข้า 19 ปี กำลังเป็นเจ้าเมืองในแมกนีเซีย เป็นปกติที่ข่าวการเสียชีวิตของสุลต่านมักจะถูกปิดเป็นความลับ เพื่อหลีกเลี่ยงความชุลมุนวุ่นวายที่จะเกิดในพระราชวังและโดยเฉพาะการแก่งแย่งการคัดเลือกผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งสุลต่านคนต่อไปของบรรดาเหล่าขุนนาง สุลต่านได้ใช้เวลาเดินทางจากแมกนีเซีย (Magnisia) มาถึงที่ อีเดิร์นใช้เวลาประมาณ 3 วัน ระหว่างทางท่านได้แวะพักที่เกลิโบลู 2 วัน หลังจากนั้นก็ได้เดินทางเข้าสู่อีเดิร์นเมื่อแน่ใจว่ามีความปลอดภัยแล้ว (Franz Babinger, 1987 : 64)

การขึ้นครองราชย์ในครั้งนี้ สุลต่านมุฮัมมัดมีอายุเพียง 19 ปีเท่านั้น นับว่าประสบการณ์ทางด้านการเมืองของท่านยังน้อย แต่สุลต่านเคยได้รับประสบการณ์ด้านการบริหาร บ้านเมืองบ้างแล้วในขณะที่ท่านได้ปกครองเมืองแมกนีเซีย ในการปกครอง สุลต่านมีผู้คอยให้คำแนะนำปรึกษาที่สำคัญ คือ ฮาลิล ปาชาฮ์ (Halil Pasha) และ ซากานอส ปาชาฮ์ (Zaganos Pasha) ท่านฮาลิล ปาชาฮ์ จะเป็นตัวแทนของตำแหน่งสูงสุดทางศาสนาจากบรรดาอูลามาย ท่านจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทางด้านศาสนา ส่วน ซากานอส ปาชาฮ์ เป็นที่ปรึกษาอีกท่านหนึ่งเป็นผู้ให้คำแนะนำในเรื่องของนโยบายการขยายดินแดน ซึ่งเป็นนโยบายหลักที่รวมถึงการเข้าพิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิล ซึ่งนับว่าเป็นนโยบายที่ตรงกันข้ามกับแนวคิดของฮาลิล ปาชาฮ์ที่ส่งเสริมให้มีการกระชับความสัมพันธ์ไมตรีกับเพื่อนบ้าน (Norman Itzkowitz, 1972 : 25)

ในปี ค.ศ. 852 จักรพรรดิคอนสแตนตินที่ 11 ได้ขึ้นครองราชย์ก่อนที่กษัตริย์จอห์น ปาเลโอโลกจะเสียชีวิตในเวลา 3 ปีต่อมา คุณลักษณะของจักรพรรดิคอนสแตนตินที่ 11 เป็นผู้มีความเฉลียวฉลาด มีความคล่องแคล่วเหมือนกับบรรพบุรุษของท่าน ในขณะที่ต่อมาสุลต่าน

มูร์อิดที่ 2 ได้เสียชีวิตและสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้ขึ้นครองราชย์ จักรพรรดิคอนสแตนตินที่ 11 ได้ยุบเมืองต่างๆใน อนาโตเลียที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามกับสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ให้ทำการกบฏต่อผู้ปกครองคนใหม่ของอาณาจักรอูซมานียะฮ์ แต่ในที่สุดสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ก็ได้ทำการปราบปรามจนสำเร็จและนำความสงบคืนมาอีกครั้งในดินแดนอนาโตเลีย ทำให้จักรพรรดิคอนสแตนตินที่ 11 ไม่ละความพยายาม เขาได้จับกุม เจ้าชายท่านหนึ่งของราชวงศ์อูซมานียะฮ์ชื่อว่า อรอัน และได้บังคับให้สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 เพิ่มจำนวนเครื่องบรรณาการส่งให้กับกรุงคอนสแตนติโนเปิล มิฉะนั้นก็จะทำการยึดอาณาจักรอูซมานียะฮ์เป็นของกรุงคอนสแตนติโนเปิล จักรพรรดิคอนสแตนตินตระหนักดีว่าเขาไม่สามารถที่จะจัดการกับสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้ง่ายดายนัก ทำให้มีความพยายามที่จะยุติโดยการขู่เชิญบังคับให้สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ยอมทำตามคำสั่งและคิดว่าสุลต่านจะต้องยอมแพ้ในที่สุด แต่ก็ไม่สำเร็จเพราะสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 มีความกล้าหาญมาก โดยที่สุลต่านมุฮัมมัดได้ยุติความสัมพันธ์และคิดว่าความสงบสุขจะไม่เกิดขึ้นกับอาณาจักรอูซมานียะฮ์ถ้าหากไม่สามารถกำจัดกรุงคอนสแตนติโนเปิล ดังนั้นสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้ส่งตัวแทนของจักรพรรดิคอนสแตนตินที่ 11 กลับไปโดยไม่มีคำตอบแต่อย่างใด หลังการกลับมาจากอนาโตเลียสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ก็ได้ทำสนธิสัญญาสงบศึกกับกษัตริย์ฮานี คาสแห่งฮังการี ข้อตกลงครั้งนี้ทำให้ดินแดนทางตอนเหนือของอนาโตเลียเกิดความสงบและปลอดภัยทันที จากนั้นสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ก็ได้ลดกำลังทหารที่อยูในการดูแลของขุนนางลง และเตรียมพร้อมที่จะทำสงครามกับจักรพรรดิคอนสแตนตินที่ 11 ทำให้จักรพรรดิคอนสแตนตินที่ 11 ได้รู้ถึงความล้มเหลวในการที่จะบังคับสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ดังนั้นฝ่ายคริสเตียนเองจึงได้เริ่มมีการกระชับความสัมพันธ์โดยการนำของจักรพรรดิคอนสแตนตินที่ 11 ท่านพยายามรวมอำนาจของชาวคริสเตียน 2 อำนาจให้เป็นหนึ่งเดียว กล่าวคือ เป็นอำนาจของสันตะปาปาแห่งโรมซึ่งเป็นผู้นำของคริสจักร (ฝ่ายตะวันตก) และเป็นอำนาจของอาร์คบิชอปซึ่งเป็นผู้นำของคริสจักรแห่งกรีก (ฝ่ายตะวันออก) ที่จักรพรรดิแห่งกรุงคอนสแตนติโนเปิลให้ความอุปถัมภ์ (Akbar Shah Najeebabadi , 2001 : 410 - 411)

จะเห็นได้ว่าสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ถึงแม้พระองค์จะได้ขึ้นครองราชย์ในขณะที่อายุน้อยแต่พระองค์ก็สามารถบริหารบ้านเมืองไปได้ด้วยความเรียบร้อย

3.8 ผลงาน

ผลงานที่มีความโดดเด่นมากที่สุดในสมัยของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ก็คือ การใช้ยุทธวิธีในการทำสงครามและความสามารถในการพิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิล รวมถึงการพิชิตเมืองอื่นๆ หลังการพิชิตคอนสแตนติโนเปิล ซึ่งมีลำดับขั้นตอนกระบวนการที่ได้มาซึ่งความสำเร็จที่น่าสนใจดังนี้

3.8.1 การยกทัพไปตีกองทัพคารามาน (Karaman)

ขณะที่สุลต่านมุฮัมมัดแวะพักที่อักเซฮิร (Akşehir) หลังจากที่ยกทัพจากอนาโตเลียมาเพื่อต่อสู้ฝ่ายคารามาน อังลู อิบรอฮิม (Oglu Ibrahim) ผู้นำของคารามาน ได้หนีไปยัง ทาช อิลี (Taş-İli) และได้ส่ง มิวลานา เวลี (Mewlana Weli) เป็นตัวแทนเจรจาเพื่อขอสงบศึก โดยที่ฝ่ายคารามานยอมยกดินแดนอักเซฮิร (Akşehir) เบกเซฮิร (Begşehir) และเสดิเซฮิร (Seydişehir) รวมถึงดินแดนที่อยู่บริเวณรอบๆ เมืองเหล่านั้นและยินยอมให้ความร่วมมือทางทหารกับกองทัพอูซมานียะฮ์ นับว่าเป็นความสำเร็จที่ได้มาโดยไม่ต้องเสียเลือดเนื้อใดๆ ในสงครามครั้งนี้ (Tursun Beg, 1978 : 32-33)

3.8.2 สร้างป้อมปราการ โบฆาซ แคนเสน (Bogaz Kesen)¹ หรือป้อมปราการ รุมลีสาร์ลี (Rumeli – Hisari)

สุลต่านเริ่มการเตรียมพร้อมเพื่อการพิชิตคอนสแตนติโนเปิล โดยไม่สนใจคำทัดทานจากผู้อาวุโสในคณะบริหาร และได้ปฏิบัติตามแผนการทันทีโดยเริ่มจากการสร้างป้อมปราการที่บริเวณชายฝั่งบอสฟอรัส (Bosphorus) และในปี ค.ศ. 1452² สุลต่านมุฮัมมัดได้เดินทางมาสร้างป้อมปราการแห่งนี้ ความจำเป็นในการสร้างเนื่องจากว่าดินแดนในรัฐอิสลามอยู่ล้อมรอบการ

¹ หมายถึง สิ่งที่ดีช่องแคบ (Franze Barbinger ,1978 : 77)

² ตรงกับปี ฮ.ศ. 856

ปกครองของฝ่ายคริสเตียนทำให้มีปัญหาจากการแทรกแซงในบริเวณชายแดนอยู่เสมอ (Tursun Beg , 1978 : 33)

ป้อมปราการแห่งนี้ถูกสร้างในเขตบริเวณช่องแคบบอสฟอรัสทางชายฝั่งยุโรป ซึ่งตั้งอยู่ตรงข้ามกับป้อมปราการที่สุลต่านบาเยซิดที่ 1 ได้สร้างไว้บนเขตที่แคบที่สุดของช่องแคบอนาโตเลียทางชายฝั่งเอเชีย เป้าหมายในการสร้างป้อมปราการแห่งนี้เพื่อจะปิดช่องทางเดินเรือระหว่างทะเลดำและทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และเพื่อสกัดกั้นความช่วยเหลือต่างๆที่มาจากทะเลดำให้กับกรุงคอนสแตนติโนเปิล การสร้างครั้งนี้ใช้เวลาประมาณ 4 เดือน(Mahmud Syid Kottob, 1972 : 78)¹ สุลต่านมูฮัมมัดที่ 2 ได้ให้สร้างป้อมขึ้นอีกป้อมหนึ่งทางฝั่งบอสฟอรัสฝั่งยุโรป เรียกว่า ป้อมปราการรูเมลี ฮิสารี (Rumeli – Hisari) ส่วนฝั่งบอสฟอรัสทางด้านเอเชียมีป้อมเก่าอยู่แล้วตรงจุดใกล้ที่สุดกับคอนสแตนติโนเปิลคือป้อมอนาโกลูฮิสซาร์(Anadolu Hissar) (ประจักษ์ ช้วยไต้, 2521 : 216) ซึ่งป้อมปราการในจุดที่แคบที่สุดบริเวณช่องแคบบอสฟอรัสอยู่ริมชายฝั่งทะเลทางด้านเอเชีย ได้สร้างในสมัยสุลต่านบาเยซิดที่ 1 ส่วนในสมัยสุลต่านมูฮัมมัดที่ 2 ได้สร้างป้อมปราการอีกแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้ามกัน ป้อมแห่งนี้สามารถสร้างเสร็จภายในระยะเวลาไม่นาน มีการวางปืนใหญ่บนป้อมแห่งนี้ สิ่งนี้เป็นยุทธศาสตร์ที่อยู่ในบริเวณช่องแคบที่แยกออกจากทะเลมาร์มาราและสามารถสกัดกั้นการเดินทางเข้าออกไปสู่ทะเลดำของเรือรบจักรพรรดิคอนสแตนตินที่ 11 แต่สิ่งนี้ไม่ได้ทำให้ฝ่ายจักรพรรดิคอนสแตนตินที่ 11 เกิดความหวาดกลัวแต่อย่างใด ซึ่งเขายังสามารถขอความช่วยเหลือจากชาวยุโรปโดยผ่านทางแม่น้ำดานูบ ซึ่งกองทัพอูซมานียะฮ์มีเรือลำเล็ก ๆ อยู่ประมาณ 300 ลำในบริเวณนั้น (Akbar Shah Najeebabadi , 2001 : 412)

ป้อมปราการนี้มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ผนังมีความหนา 20 ฟุต ทุกมุมจะมีหอคอยขนาดใหญ่ที่ปกคลุมด้วยทองเหลืองมีความสูง 32 ฟุต สร้างเสร็จใน ค.ศ. 1452² และได้แต่งตั้งผู้ดูแลป้อมแห่งนี้ นามว่าฟิรูซ อามอ (Firuz Argo)³ พร้อมจัดเตรียมกองทหารเพื่อคุ้มกันและตรวจตราผู้ที่เดินทางผ่านบริเวณที่แห่งนี้ราว 400คน (Mahmud Syid Kottob , 1972 : 364) มีปราสาทเล็กๆ อยู่ถัดจากป้อมปราการมีประตูขนาดใหญ่ ราว 20 บาน ตั้งอยู่ติดกับชายฝั่งและแต่ละบานมีปืนใหญ่ตั้งอยู่โดยหันหน้าออกสู่ทะเล สิ่งนี้ทำให้สามารถควบคุมการเดินทางที่ผ่านไปมา

¹ คูใน Ziad Abu Ghanimah, 1984 : 30

² ตรงกับเดือนชะอบาน ฮ.ศ.856

³ คูใน Mehmed Maksudoglu, 1999 : 70

ระหว่างทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและทะเลดำ ป้อมปราการแห่งนี้ยังเป็นที่พักผ่อนและที่ทำงานในเวลาว่างสั้นๆของสุลต่านอีกด้วย (Tursun Beg , 1978 : 33 -34)

ป้อมปราการรูเมลี ฮีซารี นับว่าได้สร้างอยู่ในที่ตั้งที่เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญ ซึ่งอยู่ระหว่างเอเชียและยุโรปมีระยะห่างจากคอนสแตนติโนเปิลประมาณ 7 กิโลเมตร ตั้งตระหง่านอยู่เพื่อต่อสู้กับไบแซนไทน์ จักรพรรดิไบแซนไทน์ได้มีการส่งทูตเพื่อเป็นตัวแทนมาเจรจากับสุลต่าน แต่ถูกฆ่าเสียชีวิต แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจจริงที่จะต่อสู้กับไบแซนไทน์ของสุลต่าน (Mahayudin Hj. Yahaya, 1993 : 405)

3.8.3 การเข้าไปพิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิล

ถึงแม้ว่าได้มีความพยายามที่จะเข้าพิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิลมาก่อนหน้านี้แล้ว แต่ด้วยความประสงค์ของอัลลอฮ์ ﷻ และความพร้อมในการเตรียมการทำสงครามของสุลต่านในครั้งนี้จึงได้รับชัยชนะอย่างงดงาม สุลต่านได้เริ่มเข้าล้อมกรุงคอนสแตนติโนเปิล ในวันที่ 9 เดือนเมษายน ปี ค.ศ. 1453 และสามารถเข้าพิชิตได้สำเร็จในวันที่ 29 พฤษภาคม ในปีเดียวกัน กองทัพอูซมานียะฮ์ได้เริ่มเข้าจู่โจมทั้งทางบกและทางน้ำ โดยทางบกได้บุกเข้าทางประตูเมือง ทิบบอกปีและอัครดามะฮ์ มีอาวุธที่สำคัญคือ ปืนใหญ่ ที่ใช้ยิงโจมตีประตูเมือง และมีการปืนกำแพงเข้าไปจู่โจมกองทหารไบแซนไทน์ที่คอยเฝ้ากำแพงเมือง ส่วนทางทะเลเนื่องจากฝ่ายไบแซนไทน์ได้ปิดทางเข้าไปยังอ่าวโกลเดน ฮอร์น ด้วยการตรึงโซ่ที่มีความแข็งแรงซึ่งไม่มีกองทัพใดที่จะฝ่าเข้าไปได้ สุลต่านจึงใช้วิธีการเลี้ยวเส้นทางนั้น โดยการขึ้นไปทางบก (Lothrop Stoddard , 1972 : 218) กำแพงเมืองที่เป็นปราการปกป้องกรุงคอนสแตนติโนเปิลนั้นสร้างขึ้นในสมัยจักรพรรดิธีโอดอซิอุสที่ 2 (Theodosius II) เริ่มก่อสร้างในปี ค.ศ. 413 กำแพงในภาคพื้นดินมีความยาว 6.5 กิโลเมตร สูง 12 เมตร และหนา 5 เมตร ตลอดระยะเวลากว่า 1,000 ปี กำแพงแห่งนี้ได้ปกป้องคุ้มครองนครคอนสแตนติโนเปิลจากการปิดล้อมและโจมตีของข้าศึกเกือบ 20 ครั้ง มีเพียง 2 ครั้งเท่านั้นที่ข้าศึกสามารถบุกเข้ายึดเมืองได้ คือ ในปี ค.ศ. 1204 จากการโจมตีของกองทัพครูเสด และในปีค.ศ. 1453 จากการโจมตีของกองทัพ อูซมานียะฮ์ (ไพศาล หรฺพาณิชย์กิจ, 2546 : 29) สำหรับสงครามครูเสดนี้เป็น สงครามครูเสดครั้งที่ 4 (ค.ศ. 1202- 1204) ครูเสดครั้งนี้มิได้มีความมุ่งหมายเหมือนครูเสดครั้งก่อนๆ เพราะพวกคริสเตียนมิได้มุ่งหมายจะยึดกรุงเยรูซาเลมตามความประสงค์ของสันตะปาปาอินโนเซนต์ที่ 3 (Innocent III) ผู้เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการทำให้เกิดสงครามครูเสดครั้งนี้ ได้กล่าวแล้วว่าพวกครูเสดในระยะหลังนี้ต่างมุ่งเอาการปล้นทรัพย์เป็นสำคัญ เมื่อมาทำครูเสดหลาย

ครั้งเข้าพวกยุโรปก็รู้ว่าเมืองที่ร่ำรวยที่สุดในแถบนั้นคือคอนสแตนติโนเปิล ศูนย์กลางของคริสต์ศาสนาทางตะวันออกนั่นเอง แต่ถึงจะเป็นคริสเตียนด้วยกัน พวกครูเสดก็ยังมีที่อ้างว่าคริสต์ศาสนาทางตะวันออกนั้นนิกายต่างกับตน เมื่อหาเหตุผลดังนี้ได้กองทัพครูเสดก็มุ่งเข้าปล้นคอนสแตนติโนเปิล วันที่ 13 เมษายน ค.ศ. 1204 พวกครูเสดเข้าเมืองได้ พวกครูเสดซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกไวกการศึกษา ได้ทำลายที่บูชาในโบสถ์เซนต์โซเฟีย เพื่อเอาเพชรพลอยซึ่งประดับอยู่ ได้ทำลายหนังสือและศิลปวัตถุอันมีค่าในกรุงคอนสแตนติโนเปิลเสียมากมาย ได้มีการปล้นสะดมทำลายและขนเอาทรัพย์สินอยู่ถึง 3 วันเต็ม ของที่มีค่าส่วนใหญ่ถูกขนลงเรือไปเวนิส พวกครูเสดได้เข้ายึดครองกรุงคอนสแตนติโนเปิลไว้ และรวมทั้งดินแดนกรีกทั้งหมดด้วย (ประจักษ์ ช่วไข่ว, 2521 : 172 - 173)

หลังจากที่ได้สร้างป้อมปราการที่รูเมลี ฮิสารี ได้เสร็จสมบูรณ์ สุลต่านมุฮัมมัดได้เตรียมจัดการที่จะให้เมืองอีเดิร์นเป็นเมืองหลวง และก่อนที่กองทัพจะเดินทางไปเตรียมการที่เมืองอีเดิร์น ได้เกิดเหตุก่อความไม่สงบภายในเมืองระหว่างกลุ่มชาวบ้านกับทหารของอูมานิเยฮ์เพื่อแย่งชิงพื้นที่ เหตุการณ์นี้ทำให้ชาวบ้านเกิดความเข้าใจผิดคิดว่าบรรดาทหารเหล่านี้คิดมุ่งร้ายจึงพากันปิดประตูเมืองและเตรียมพร้อมที่จะทำสงครามทำให้สุลต่านไม่พอใจ จนเจ้าชายเทกัวร์ (Tekkur) เป็นตัวแทนได้ออกมาแสดงความเสียใจและขอโทษกับสิ่งที่เกิดขึ้น สุลต่านได้ตอบกลับไปว่า

“ ท่านจงเลือกระหว่างยอมยกเมืองนี้ให้แก่เราหรือไม่ก็จงเตรียมทำศึกสงครามกับเรา “

ในที่สุดเหตุการณ์ดังกล่าวก็กลับสู่ภาวะปกติและสุลต่านมุฮัมมัดก็เดินทางกลับสู่เมืองอีเดิร์น ต่อมาในฤดูใบไม้ผลิ ปีค.ศ. 1453¹ สุลต่านได้เดินทางออกจากอีเดิร์นด้วยความมุ่งมั่นที่จะครอบครองคอนสแตนติโนเปิล ท่านได้สั่งการให้มีการเตรียมปืนใหญ่ และลากไปโดยนายทหารด้วยการเดินทางเท้าที่เรียกว่า ยายา (The yayas²) และได้นำเครื่องปาก้อนหินซึ่งเป็นอาวุธชนิดหนึ่งจากรูเมลีมาใช้ในการสู้รบครั้งนี้ ส่วนกองทัพทหารเรือได้เตรียมพร้อมแล้วรอสมทบกำลังที่เกลิโบลู (Gelibolu) สุลต่านมุฮัมมัดได้ตรวจตราความพร้อมไม่ว่าจะเป็นทางบกหรือทางทะเล มีการตั้งค่ายทหารอยู่ใกล้กับเมืองคอนสแตนติโนเปิล มีการตั้งขบวนกองทัพโดยวางตำแหน่งที่คำนึงถึงความสำคัญของแต่ละหน่วย เช่น ในแถวกองทัพมีหน่วยยิงธนูสวมหมวกสีขาวอยู่ตรง

¹ ปี ค.ศ. 857

² Halil Inalcik . 1973 : 226

กลาง ตามด้วยกองทหารปืนคาบศิลาและกองทหารปืนใหญ่ กองทหารหมวกแดงอยู่ในตำแหน่งทางซ้ายและขวาของสุลต่าน กองทหารแนวหลังจะเป็นหน่วยทหารม้า การจัดขบวนกองทัพลักษณะนี้เป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา (Tursun Beg , 1978 : 34)

สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้เข้าเปิดทางระหว่างเมือง เอเดรียโนเปิล และคอนสแตนติโนเปิลเพื่อให้ง่ายต่อการเคลื่อนย้ายกองทัพปืนใหญ่ซึ่งต้องใช้เวลาประมาณ 2 เดือนและต้องใช้กำลังกองทัพจำนวนมากเพื่อคุ้มกันในระหว่างการเดินทาง และในที่สุดก็ได้มาถึงบริเวณที่ติดกับเมืองคอนสแตนติโนเปิลมีการรวบรวมกำลังทางทหารประมาณ 250,000 คน สุลต่านมุฮัมมัดได้ขึ้นกล่าวสุนทรพจน์แก่บรรดานายทหารเพื่อเสริมกำลังใจให้มีความหนักแน่นมั่นคงในการที่จะทำการสู้รบเพื่อศาสนาและขอพรให้ประสบความสำเร็จได้รับความช่วยเหลือจากพระเจ้าไม่ว่าจะต้องเสียชีวิตในหนทางของศาสนาก็ตาม สุลต่านยังได้อ่านโองการอัลกุรอานที่มีตัวบทเกี่ยวข้องกับการต่อสู้เพื่อหนทางของศาสนา¹และตัวบทหะดีษที่กล่าวถึงการพิชิตคอนสแตนติโนเปิลไว้ ซึ่งหากได้รับชัยชนะแล้วจะนำความยิ่งใหญ่มาสู่ศาสนาอิสลามและชาวมุสลิม จากนั้นได้ร่วมกันกล่าวคำ ตะหุลีล (ลาอิลลาฮะอิลลัลลอฮุ)² และดักบิร (อัลลอฮุอักบัร)³ พร้อมกับขอพรต่ออัลลอฮ์ ﷻ อย่างแน่วแน่มั่นคง (Ali Muhammad Shalabi, 2003 : 113) และก่อนที่จะมีการสู้รบสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้สั่งให้บรรดาทหารนัรบของท่านถือศีลอด มีการกล่าวดักบิหุ⁴และให้อุลามารออ่านตัวบทหะดีษที่กล่าวถึงการพิชิตเมืองคอนสแตนติโนเปิล เพื่อให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะได้เป็นผู้หนึ่งในกลุ่มชนที่ถูกยกย่องจากหะดีษได้กล่าวไว้ (Ali Hassun, 1994 : 38)

ในขณะที่ทางด้านจักรพรรดิไบแซนไทน์ได้รับกองกำลังทหารที่มาจากเมืองต่างๆ ในยุโรปถูกส่งมาเพื่อเสริมกำลังให้กองทัพให้กับไบแซนไทน์ มีการส่งเสื่อเกราะ อัศวินนักรบและได้ผ่านเข้าไปทางประตูเมืองซึ่งต้องเผชิญหน้ากับกองทัพอูษมานียะฮ์ที่อยู่รอบกำแพงเมือง ทำให้กองทหารมุสลิมบังคับอัศวินเหล่านั้นให้กลับไป ส่วนสุลต่านมุฮัมมัดเมื่อเดินทางมาถึงกำลังทหารได้จัดที่พักให้กับท่านไว้ตรงกลางและมีที่พักของบรรดาขุนนางอยู่ล้อมรอบ ไม่ว่าจะเป็นขุนนางจากอนาโตเลีย คืออิสฮาก เบน อยู่ทางด้านปีกขวาพร้อมด้วยกองกำลังจากอนาโตเลีย ขณะที่ขุนนางจากรูเมลี คือดาฮี คาราจา เบน อยู่ทางด้านปีกซ้าย มีการขุดคูเป็นสนามเพลาะเพื่อวางปืนใหญ่และเครื่องดีดอาวุธอยู่ทุกๆ แห่ง ได้มีการสร้างเครื่องกำบังไว้ล้อมรอบด้วยเช่นกัน จากนั้นสงครามก็ได้

¹ ดังเช่น (อัล อังกะบูต : 69) (มุฮัมมัด : 7) เป็นต้น

² หมายถึง ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์

³ อัลลอฮ์ผู้ทรงยิ่งใหญ่เกรียงไกร

⁴ การกล่าวสรรเสริญแก่อัลลอฮ์ ﷻ

เริ่มขึ้น อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งก็คือการปิดอ่าวโกลเดน ฮอร์นทำให้ยากต่อการเข้าถึงกรุงคอนสแตนติโนเปิล สุลต่านจึงได้ใช้วิธีการลากเรือลำเล็กขึ้นบนภูเขาด้านหลังกัลดตาทำให้สามารถเข้าไปในอ่าวโกลเดนฮอร์นได้สำเร็จและได้เข้าประชิดกับกำแพงเมืองจึงต้องมีการเพิ่มกำลังทหารเพื่อควบคุมบริเวณที่แห่งนี้ด้วยการนำทั้งเรือลำเล็กๆ เรือแจวขนาดใหญ่และมีการนำขงหลากสิขรเข้ามาเต็มพื้นที่อ่าวโกลเดนฮอร์น จากนั้นกองทัพอูษมานียะฮ์ได้เข้าควบคุมป้อมปราการของกรุงคอนสแตนติโนเปิลทั้ง 3 ด้านด้วยกัน ต่อมามีการโจมตีด้วยการระเบิดใส่กำแพงเมืองอย่างหนักหน่วงตลอดเวลา มีการสู้รบทางทหารอย่างต่อเนื่องทั้งกลางวันและกลางคืนแต่กองทัพไบแซนไทน์ก็ยังคงรักษาความปลอดภัยอย่างมั่นคงแม้ว่าป้อมปราการบางส่วนได้ถูกทำลายไปแล้วด้วยระเบิดไฟ และในขณะที่สุลต่านกำลังวุ่นวายกับการเคลื่อนย้ายกองทัพเรือด้วยการลากขึ้นภูเขาที่กัลดตาฝ่ายไบแซนไทน์ก็ได้ขอกำลังสนับสนุนและได้เดินทางมาถึงอย่างรวดเร็วแต่ในที่สุดก็ถูกขัดขวางโดย บัลตาโอฆลุ สุลไลมาน (Balta oglu Suleyman) (Tursun Beg , 1978 :35)

ในช่วงเวลาดัน ปี ฮ.ศ. 1453 สุลต่านได้นำกำลังทหารเข้าไปล้อมกรุงคอนสแตนติโนเปิลซึ่งบนทางบกมีจำนวนทหาร 250,000คน และทางทะเลได้ขมเรือรบ จำนวน 180 ลำ มีการวางปืนใหญ่อยู่โดยรอบเมืองมี จำนวน 14 กระบอก ทำด้วยฝีมือของนักรบท่านหนึ่งชื่อ อูรบาน (Urban) ลูกกระสุนมีน้ำหนักประมาณ 3 กิโลกรัม ระยะการยิงนั้นสามารถไปไกลถึง 1 ไมล์¹ (Muhammad Farid Beg ,1993 : 161)

ขณะที่อาณาจักรไบแซนไทน์ก็ได้รับกองกำลังที่ส่งมาสมทบจากผู้นำคริสเตียนในยุโรปและส่งทหารหุ้มเกราะ อัศวินจีมาเพื่อมาเผชิญหน้ากับฝ่ายอูษมานียะฮ์ที่ด้านหน้าประตูเมือง แต่ก็ไม่สามารถต้านทานได้จึงต้องหลบเข้าไปในกำแพงเมือง สุลต่านมุฮัมมัดได้ตั้งค่ายอยู่นอกกำแพงเมือง (Muhammad Harb , 1989 : 13)

กองกำลังสนับสนุนชาวคริสเตียนที่มาช่วยกองทัพไบแซนไทน์นั้นมีกำลังน้อยไม่เพียงพอต่อการต้านทานกำลังของอูษมานียะฮ์ที่มาประชิดคอนสแตนติโนเปิล และต้องมีการเตรียมความพร้อมมากขึ้นทั้งทางด้านอาวุธ เเสบียงอาหารและต้องเดินทางไปยังจุดที่มีการสู้รบกับกองทัพอูษมานียะฮ์ ซึ่งต้องใช้เวลาประมาณ 5 ชั่วโมง ในขณะที่กองทัพไบแซนไทน์กำลังเตรียมออกเดินทางไปสู้รบ ฝ่ายกองทัพอูษมานียะฮ์ก็เดินทางมาถึงคอนสแตนติโนเปิล (Mahayudin Hj. Yahaya, 1993 : 405)

¹ มีระยะทาง 1.6 กิโลเมตร

ในวันพฤหัสบดีที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1453.¹ กองทหารอูษมานียะฮ์ได้เดินทางเข้าไปประชิดกรุงคอนสแตนติโนเปิล และวันต่อมา เริ่มทำการปิดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล โดยประกอบด้วยทหารเรือจำนวน 20,000คน พร้อมกับเรือรบและเรือบรรทุกสัมภาระจำนวน 400ลำ ในจำนวนนี้มี 14 ลำใช้บรรทุกอาวุธ ส่วนกองกำลังทางบกมีจำนวนประมาณ 80,000 คนและเป็นใหญ่อีกจำนวน 200 กระบอก (Muhammad Harb , 1989 : 13)

สุลต่านได้รวบรวมกำลังทหารมาเตรียมพร้อมที่หน้าประตูเมืองคอนสแตนติโนเปิล กองทหารดังกล่าวได้แบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนที่สำคัญถูกจัดให้อยู่ส่วนหน้าเพื่อพร้อมเข้าประจัญบานและมีสุลต่านคอยควบคุมอยู่ด้านหลังซึ่งคอยควบคุมการยิงปืนใหญ่อยู่หน้าประตู ปืนใหญ่ที่มีความสำคัญที่สุดมีชื่อว่า ปืนใหญ่สุลต่าน ได้ตั้งอยู่หน้าประตูเมืองที่มีชื่อว่า ทิบ กอบี (Thib Qabi) กองทหารอีกส่วนหนึ่งได้ตั้งกองกำลังตามที่ต่างๆเป็นจุดบริเวณที่เป็นเนินสูงอยู่รอบๆเมือง ขณะเดียวกันได้มีกองทัพเรือตามมาสมทบอยู่โดยรอบแต่ก็ไม่สามารถเข้าสู่อ่าวโกลเดนฮอร์น ได้เพราะมีการล่ามโซ่ปิดบริเวณไว้อย่างมั่นคงแข็งแรงและพร้อมที่จะทำลายเรือรบทุกลำที่เข้ามาใกล้บริเวณดังกล่าว บรรดานายทหารของไบแซนไทน์ได้เข้าปะทะกันกับทหารของสุลต่านเพื่อป้องกันเมืองคอนสแตนติโนเปิลเอาไว้เกิดการสู้รบกันและมีการสูญเสียกำลังทั้งสองฝ่าย แต่ฝ่ายของสุลต่านที่สู้กันอยู่ที่บริเวณใกล้ประตูเมืองก็สามารถต้านทานได้และมีกำลังที่เหนือกว่า การโจมตีโดยปืนใหญ่ก็สามารถทำให้เกิดความหวาดกลัวแก่ฝ่ายไบแซนไทน์ได้พอสมควรและยังสามารถทำลายกำแพงเมืองได้อีกด้วย ฝ่ายไบแซนไทน์ยังได้รับความช่วยเหลือจากประเทศที่อยู่ในแถบยุโรปซึ่งได้ส่งเรือรบเข้ามาสมทบอีกประมาณหลายลำโดยการนำของจัสติเนียนทำให้ฝ่ายไบแซนไทน์เกิดความฮึกเหิมขึ้นมาอีกครั้ง ในขณะที่ภายในคอนสแตนติโนเปิลบรรดานักบวชคริสต์ก็ได้เดินตระเวนให้กำลังใจแก่บรรดานายทหารเพื่อเสริมกำลังให้มีความแข็งแกร่งรอดทน

มีการเจรจาเกิดขึ้นระหว่างสุลต่านกับจักรพรรดิคอนสแตนติโนเปิลในขณะที่ต่างฝ่ายกำลังทำศึกสงครามเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของตนเอง กำลังทหารฝ่ายสุลต่านนั้นยังคงมีความหนักแน่นที่จะต่อสู้แม้ว่าข้าศึกจะมีความแข็งแกร่งก็ตาม เมื่อคอนสแตนติโนเปิลได้ส่งสาส์นเพื่อขอสงบสุขให้ยุติสงครามแต่สุลต่านได้ตอบปฏิเสธและโต้ตอบกลับไปอย่างกล้าหาญว่า ขอให้จักรพรรดิแห่งไบแซนไทน์สละบัลลังก์แล้วไปจากคอนสแตนติโนเปิล ทางกองทัพของอูษมานียะฮ์ให้คำมั่นสัญญาว่าจะให้การคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของท่านเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามการสู้รบยังคงดำเนินต่อไปและในวันที่ 18 เมษายน ค.ศ. 1453 กองทหารสามารถยิงปืนใหญ่เข้าทำลายกำแพงเมืองคอนสแตนติโนเปิลที่อยู่ทางตะวันตกได้สำเร็จ ทำให้กองทัพอูษมานียะฮ์เข้าบุกโจมตี

¹ ซึ่งตรงกับวันที่ 26 เมษายน ค.ศ. 1453

โดยการปีนกำแพงขึ้นไปแต่เนื่องจากความยากลำบากในการรุกเข้าไป สุลต่านจึงมีคำสั่งให้กองทหารเหล่านั้นถอยกำลังออกไป ขณะที่กองทัพเรือของอูซมานียะฮ์มีความพยายามที่จะเข้าไปในอ่าวโกลเดน ฮอร์น แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากมีการเพิ่มจำนวนเรือรบที่มาจากยุโรปมากขึ้นเพื่อมาช่วยเหลือฝ่ายไบแซนไทน์จึงทำให้กองทัพอูซมานียะฮ์ไม่สามารถมีชัยชนะเหนือฝ่ายตรงข้าม

จากการใช้เวลาผ่านไป 2 วันในการเผชิญหน้ากัน การสู้รบทางทะเลยังคงดำเนินต่อไประหว่างฝ่ายอูซมานียะฮ์กับฝ่ายกองทัพเรือจากยุโรปที่กำลังเดินทางเข้าสู่บริเวณอ่าว สุลต่านมุฮัมมัดจึงเลือกใช้วิธีการส่งสาส์นไปยังแม่ทัพเรือดังกล่าว โดยให้แม่ทัพเรือเลือกระหว่างการได้ควบคุมกองทัพเรือต่อไปหรือเลือกที่จะจมเรือลงสู่ทะเล ถ้าไม่อย่างนั้นแล้วก็อย่าได้กลับไปอย่างมีลมหายใจ แต่กองทัพเรือจากยุโรปก็ได้เข้าไปยังจุดหมายปลายทางได้อย่างสำเร็จ ซึ่งฝ่ายอูซมานียะฮ์ไม่สามารถที่จะต้านทานไว้ได้ (Ali Muhammad Shalabi, 2003 : 113 – 116)

สุลต่านมุฮัมมัดจึงคิดหาวิธีการที่จะนำเรือรบบุกเข้าไปยังอ่าวโกลเดน ฮอร์น โดยพยายามหาช่องทางเพื่อหลีกเลี่ยงกองทัพเรือที่อยู่บริเวณช่องแคบบอสฟอรัส และกองทัพทหารที่อยู่บนบกบริเวณทางใต้ของฆาลาตา (Galata) สุลต่านได้ใช้วิธีการลากเรือจากฝั่งบอสฟอรัส ข้ามเนินเขาฆาลาตาเพื่อลงไปสู่อ่าวโกลเดน ฮอร์น สิ่งที่แสดงถึงความสามารถและมีความคิดที่เฉียบแหลมของสุลต่านนั้นก็คือการนำเรือรบที่มีขนาดเล็กแล้วลากเรือเหล่านั้น โดยใช้แผ่นไม้ปูบนพื้นแล้วก็ทำน้ำมันลงบนไม้เพื่อง่ายต่อการลากไปตามระยะทางที่มีพื้นขรุขระและมีระยะทางยาวประมาณ 3 ไมล์เป็นการเดินทางที่ไม่แพร่พรายให้ฝ่ายตรงข้ามรู้ตัว ในที่สุดก็สามารถนำเรือรบเข้าไปในโกลเดน ฮอร์น ได้สำเร็จ วิธีการดังกล่าวทำให้สามารถขนย้ายเรือรบได้ราว 70 ลำ ใช้เวลาภายในคืนเดียวเท่านั้น ในเช้าวันที่ 22 เมษายนชาวคอนสแตนติโนเปิลต้องสะดุ้งตื่นขึ้นมาอย่างตกใจกับเสียงร้องตะโกนที่ดังก้องไปทั่วเมืองของกองทัพอูซมานียะฮ์ที่ร้องเพลงปลุกใจเกี่ยวกับความศรัทธา และยังมีกองทัพเรือของอูซมานียะฮ์ที่เข้าจอดเรียงรายในโกลเดน ฮอร์น (Ali Muhammad Shalabi, 2003 : 118) เหตุการณ์นี้มีนักประวัติศาสตร์ได้กล่าวถึงว่าเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคยพบและได้ยืนยันที่ใดมาก่อน สุลต่านมุฮัมมัดสามารถทำให้พื้นดินเป็นเสมือนท้องทะเลที่สามารถเคลื่อนย้ายเรือรบเป็นกองทัพได้ นับว่าเป็นสิ่งที่เหนือความสามารถและยอดเยี่ยมกว่าที่กองทัพของกษัตริย์อเล็กซานเดอร์ มหาราชได้เคยทำเอาไว้ (Yalmaz Otonaz, 1988 : 135)

การที่เห็นเรือรบของอูซมานียะฮ์อยู่ในอ่าวโกลเดน ฮอร์นทำให้นายทหารของไบแซนไทน์รู้สึกหมกกำลังใจที่จะต่อสู้แต่ก็พยายามที่จะทำลายกองทัพเรือที่เข้ามาให้ได้มากที่สุด ฝ่ายอูซมานียะฮ์ก็พยายามที่จะทำลายกองทัพเรือไบแซนไทน์และที่มาสมทบโดยการยิงปืนใหญ่จากเนินเขาที่อยู่ระหว่างบอสฟอรัสและโกลเดน ฮอร์น ขณะเดียวกันก็ยังมี การสู้รบกันอยู่ตามกำแพงเมืองแต่ก็ทำให้กองกำลังของไบแซนไทน์อ่อนกำลังลงเป็นอย่างมาก จักรพรรดิคอนสแตนตินได้

รับคำแนะนำให้ออกจากเมืองไปแล้วให้เดินทางไปยังยุโรปเพื่อขอความช่วยเหลือจากเมืองอื่นๆ (Ali Muhammad Shalabi ,2003 : 120)

มีการกระหน่ำโจมตีด้วยปืนใหญ่และอาวุธต่างๆ ได้ทำลายกำแพงอย่างต่อเนื่องจนเกิดรอยร้าว มีการสู้รบทั้งวันและทั้งคืน แต่ไม่ได้ทำให้ฝ่ายไบแซนไทน์อ่อนแอลงแต่อย่างใด และแม้ว่ากำแพงเมืองจะถูกทำลายไปหลายแห่งแล้วก็ตาม ทหารที่คอยปกป้องตามป้อมปราการก็ไม่ได้ละทิ้งหน้าที่แต่อย่างใด ขณะที่กองกำลังจากยุโรปนำโดยแม่ทัพเรือของเมือง บอลตา ออฆลู (Balta Oglu) และกองทหารมาสมทบที่โกลเดน ฮอร์น ฝ่ายอูซมานียะฮ์มิได้ให้ความสนใจแต่อย่างใด เพราะกำลังให้ความสนใจกับการเตรียมการเคลื่อนย้ายเรือรบเข้าไปใน โกลเดน ฮอร์นด้วยวิธีการที่ไม่มีผู้ใดคาดคิด

จากการที่มีกองกำลังเข้ามาช่วยเหลือแก่ไบแซนไทน์นั้นทำให้ฝ่ายไบแซนไทน์สามารถยึดดินแดนบางส่วนที่เป็นของอูซมานียะฮ์ ทหารบางส่วนจึงมีความรู้สึกหมกมุ่นกังวลใจ และตามบริเวณกำแพงเมืองมีการโจมตีตอบโต้อย่างหนักหน่วง ในบริเวณนี้กองทหารกรีกได้เข้าต่อสู้กับอูซมานียะฮ์และได้ขอให้พวกตนมีอำนาจควบคุมในเขตนี้แต่ทหารที่เป็นกองกำลังจากยุโรปไม่ยอมแพ้และต้องการที่จะควบคุมแทนโดยให้ข้อแม้ว่าถ้าพวกตนไม่ได้ก็จะมีการถอนกำลังทหารออกไป ทำให้เกิดความแตกแยกไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในหมู่กองกำลังสมทบที่มาจากหลายๆ แห่ง

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นฝ่ายอูซมานียะฮ์มีการยิงด้วยปืนใหญ่ กระหน่ำด้วยการยิงธนูเข้าไปใส่ฝ่ายไบแซนไทน์จนกำแพงเมืองเกิดรอยแตก และได้เผชิญหน้ากันระหว่างสองฝ่ายที่กำแพงด้านนอกเมือง ซึ่งกองทัพอูซมานียะฮ์สามารถบุกเข้าไปถึงด้านในของเมือง และในที่สุดผู้บัญชาการทหารของไบแซนไทน์ได้รับบาดเจ็บทำให้บรรดาทหารที่เห็นเหตุการณ์ต่างถอยหนีเข้าไปในประตูเมือง (Tursun Beg , 1978 : 35 - 36)

เมืองคอนสแตนติโนเปิลถูกโจมตีโดยกองทัพอูซมานียะฮ์ ใช้เวลาประมาณ 2 เดือนซึ่งไบแซนไทน์ก็สามารถปกป้องเมืองได้สำเร็จ แต่ในที่สุดก็ไม่สามารถต้านทานฝ่ายตรงข้ามคอนสแตนติโนเปิลถูกตีแตกอย่างราบคาบ พิชิตโดยกองทัพอูซมานียะฮ์ในเดือน 29 เมษายน ค.ศ. 1453¹ รวมเวลาประมาณ 9 เดือนในการต่อสู้กันกษัตริย์แห่งไบแซนไทน์ สำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณกาลาตาที่ไม่ร่วมมือกับฝ่ายไบแซนไทน์นั้นสุดท้ายได้ปล่อยให้เป็นอิสระในการปกครองตนเอง แต่อยู่ภายใต้การปกครองจากส่วนกลางของอูซมานียะฮ์ มีการจ่ายตามกฎหมายของอูซมานียะฮ์ได้บัญญัติไว้ (Mahayudin Hj. Yahaya, 1993 : 405 - 406)

¹ ตรงกับเดือน พฤษภาคม ค.ศ. 857

ในการพิชิตครั้งนี้ทำให้จักรพรรดิคอนสแตนตินได้ถูกฆ่าสวรรคตรวมอยู่กับทหารของพระองค์ที่หน้าโบสถ์เซนต์โซเฟีย ชัยชนะครั้งนี้มีผลในด้านจิตใจมากต่อชาวยุโรป ซึ่งรู้ว่าไม่สามารถเอาชนะชาวเติร์กได้ ความรู้สึกนี้ได้มีอยู่ในความรู้สึกของชาวยุโรปอย่างยาวนาน และได้กลายเป็นความอหิวาตพยาบาทของยุโรปที่มีต่อเติร์กและต่อโลกอิสลามเป็นส่วนรวมตลอดเวลา เมื่อทำอะไรเติร์กไม่ได้ยุโรปก็หันไปแก้แค้นเอากับชาวมุสลิมในสเปน ซึ่งในดินแดนแห่งนี้อิสลามได้รุ่งเรืองมานานเป็นเวลา ประมาณ 4 ศตวรรษ วัฒนธรรมของอิสลามและความเจริญของศิลปวิทยาการทุกประเภทได้เป็นครูของยุโรป แต่เมื่อถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 15 นี้ ยุโรปได้ผิงก้ำกั๊กกันโดยเจตนาที่จะทำลายล้างอิสลาม สันตะปาปาแห่งโรมนั้นได้ยุยงชาวยุโรปว่าอิสลามมีแผนการฉ้อราษฎร์ยุโรปโดยอาณาจักรอูมาเนียจะโจมตีสันตะปาปาและอิสลามสเปนจะโจมตีทางตะวันตก ซึ่งเป็นเรื่องที่ก๊ว้น โดยปราศจากมูลความจริง แต่อย่างไรก็ตามผลจากการนี้ก็ได้ทำให้ชาวมุสลิมในสเปนได้รับความเดือดร้อนมาก เพราะได้ถูกขับไล่ถอยร่นลงไปที่ทางใต้ของสเปน และส่วนที่จำเป็นต้องอยู่ในปกครองของชาวคริสเตียนในยุโรปก็ถูกบังคับให้เปลี่ยนศาสนา และในที่สุดในปี ค.ศ. 1492 นครกรานาดาอันเป็นดินแดนแห่งสุดท้ายของอิสลามในสเปนก็ได้ถูกพวกคริสเตียนตีได้ อิสลามได้ถูกขับไล่หมดไปจากดินแดนสเปน ชาวมุสลิมที่เหลืออยู่ได้ถูกบังคับให้เปลี่ยนศาสนาเป็นคริสเตียน ซึ่งตรงกันข้ามกับสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ครั้งเมื่อตีกรุงคอนสแตนติโนเปิลได้สุลต่านได้อนุญาตให้คณะสันตะปาปาคริสตศาสนาทางตะวันออกดำรงตำแหน่งอยู่ต่อไปในฐานะสังฆราชของคริสเตียนในดินแดนอูมาเนียและยอมรับว่าพวกคริสเตียนเป็นพลเมืองของอูมาเนียยะฮ์เช่นเดียวกับผู้นับถือศาสนาอื่นๆที่พึงได้รับการพิทักษ์จากอิสลาม (ประจักษ์ ช่วยไต้, 2521 : 217-218)

สิ่งที่ได้รับหลังการพิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิลนี้ ทำให้มีการเปิดกว้างทางภาษา ไม่ว่าจะเป็นภาษากรีก เซอร์เบีย และอิตาลี ทำให้ชาวเติร์กได้รับและเรียนรู้ภาษาต่างๆ นอกเหนือจากภาษาที่ใช้ในทางวิชาการศาสนานั้นคือ ภาษาอาหรับและเปอร์เซีย ซึ่งทั้งสองภาษานี้เป็นภาษาที่สุลต่านมุฮัมมัดได้เรียนรู้มาตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถ เป็นผู้บริหารที่ยิ่งใหญ่และเป็นผู้นำทัพที่โค่นในประวัติศาสตร์ ซึ่งนักประวัติศาสตร์ได้ให้การยอมรับสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 และเป็นที่ยกย่องในหมู่นักประวัติศาสตร์ตลอดมา (Yalmas Otonas, 1988 : 145)

3.8.4 การตั้งเมืองหลวงแห่งใหม่และการบูรณะบ้านเมือง

หลังการพิชิตเมืองคอนสแตนติโนเปิล สุลต่านมุฮัมมัดได้ทำการบูรณะบ้านเมืองที่เกิดความเสียหายอย่างมากมาได้มีการย้ายเมืองหลวงมายังคอนสแตนติโนเปิล มีการปฏิรูปจัดระเบียบสังคมที่ถูกทำลายจากสงคราม สุลต่านได้ให้สิทธิในการนับถือศาสนาและปฏิบัติหลักศาสนกิจได้อย่างปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุญาตให้โบสถ์ต่างๆ ที่มีอยู่เดิมใช้ปฏิบัติศาสนกิจได้ ยกเว้นโบสถ์ เซนต์โซเฟีย (St. Sofia) เท่านั้นที่มีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นมัสยิดเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานว่าราชวงศ์ อูมานิยะฮ์ได้รับชัยชนะจากศึกครั้งนี้ (Mahayudin Hj. Yahaya, 1993 : 406) สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้เปลี่ยนกรุงคอนสแตนติโนเปิลมาเป็นกรุงอิสตันบูล จากนั้นได้ดำเนินการปรับปรุงกรุงอิสตันบูล (Istanbul) ให้กลับมายิ่งใหญ่อีกครั้งโดยการเพิ่มจำนวนประชากรและมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจให้มีความเจริญ ซึ่งได้ปรากฏให้เห็นตลอดระยะเวลาการปกครอง สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 มีความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการปล้นสะดมหลังจากที่ได้พิชิต (Stanford Shaw , 1976 : 59)

3.8.5 การเพิ่มจำนวนประชากร

สาเหตุที่ต้องมีการเพิ่มจำนวนประชากรเนื่องจากเกิดเหตุสงครามนี้ทำให้จำนวนประชากรลดลง สุลต่านจึงใช้วิธีด้วยการนำเอาชาวบ้านที่อพยพหลบหนีจากภัยสงครามแล้วไปอยู่ตามบริเวณรอบๆเมืองและใกล้อ่าวโกลเดนฮอร์นให้กลับมาอาศัยในเมืองคอนสแตนติโนเปิลดั้งเดิม และใช้ความเจริญของเศรษฐกิจที่มีอยู่และความชำนาญการในด้านค้าขายของชาวเมื่อนำมาพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง สุลต่านได้เรียกร้องให้เมืองต่างๆที่อยู่ภายใต้การปกครองส่งตัวแทนเป็นกลุ่มใหญ่มาเพื่อทำการค้าขายในคอนสแตนติโนเปิล ประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามที่อยู่ในบริเวณทวีปเอเชียได้เริ่มย้ายเข้ามาประกอบอาชีพค้าขาย ทำให้บริเวณพื้นที่แห่งนี้และบริเวณรอบๆกลายเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญทางการค้า โดยเฉพาะการค้าระหว่างทวีปยุโรปและทวีปเอเชีย (Mahayudin Hj. Yahaya, 1993 : 405)

3.8.6 การพัฒนาสังคม

คุณลักษณะความเป็นผู้นำของสุลต่านที่มีการปกครองอย่างยุติธรรม มีความเมตตา โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของประชากรที่อยู่ใต้การปกครอง ทำให้สังคมในกรุงคอนสแตนติโนเปิลเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่เป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้าข้อมูลทางด้านวิชาการอิสลามที่ยิ่งใหญ่ และต่อมาเมืองหลวงแห่งนี้ได้เปลี่ยนชื่อเป็น กรุงอิสตันบูล (Istanbul) โบสถ์เซนต์โซเฟียก็ได้บูรณะให้เป็นมัสยิดเพื่อทำการอิมาตต่ออัลลอฮ์ ﷻ และเปลี่ยนชื่อเป็นมัสยิดอายาโซเฟีย (Aya Sofia) มัสยิดนี้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบให้เป็นสถาปัตยกรรมแบบอิสลามและมีความสวยงามที่สุดแห่งหนึ่ง ภายในมัสยิดถูกตกแต่งด้วยการเขียนตัวอักษรที่เป็นอายะฮ์อัลกุรอาน พระนามของอัลลอฮ์และชื่ออนิมุฮัมมัด เราะฮ์มุลลอฮ์ ﷻ ตลอดจนชื่อของบรรดาเศาะหาบะฮ์ในช่วงต้นๆ ตามผนังและเสาต่างๆ ตัวอักษรต่างๆถูกเขียนด้วยน้ำแร่ทองคำซึ่งมีปริมาณมาก และภายนอกบริเวณของมัสยิดแห่งนี้ สุลต่านได้สร้างหอคอยขึ้นมา 1 หลัง (Mahayudin Hj. Yahaya, 1993 :406)

3.8.7 การสร้างมัสยิด

นอกจากมีการบูรณะโบสถ์ เซนต์โซเฟียให้เป็นมัสยิดอายาโซเฟียแล้ว สุลต่านก็ได้สร้างมัสยิดขึ้นที่ใจกลางเมืองคอนสแตนติโนเปิลและได้ให้ชื่อมัสยิดนี้ว่า มัสยิดญามิอู สุลต่าน มุฮัมมัด อัล ฟาติห์ (Jami Sultan Muhammad al Fatih) ถูกสร้างในปี ค.ศ. 1473 หลังจากนั้นก็ได้มีมัสยิดเกิดขึ้นมาใหม่อีกหลายแห่งหนึ่งในนั้นรวมถึงมัสยิดที่ถูกสร้างใกล้กับสุสานของ อับู อัยยูบ อัล อันศอร ท่านเป็นผู้หนึ่งที่เคยเสียชีวิต อยู่ในสมัยการปกครองของมูอาวียะฮ์ อิบน์ อับดุลมุฮัมมัด ซึ่งท่านได้เดินทางมาโจมตียังคอนสแตนติโนเปิลในปี ค.ศ. 669¹ (Mahayudin Yahaya, 1993 : 406)

3.8.8 การสร้างสิ่งก่อสร้างสาธารณะ

ในช่วงเวลาแห่งการสร้างมัสยิดขึ้นนั้น สุลต่านมุฮัมมัดยังได้สร้างหอสมุดในอีกหลายๆ แห่ง สถาบันการศึกษา โรงพยาบาล บ้านพักอาศัยให้กับคนยากจน และประชาชนทั่วไป สระน้ำและบ่อน้ำบาดาล กำแพงเมืองและมีหอคอย 7 แห่งเป็นที่คอยสังเกตการณ์ ซึ่งภายหลังได้

¹ ตรงกับปี ฮ.ศ. 50

กลายเป็นที่กักขังนักโทษ นอกจากนี้ยังได้มีการสร้างเรือ อุปกรณ์ต่อเรือและคลังเก็บอาวุธตามท่าเรือต่างๆ (Mahayudin Yahaya, 1993 : 407)

3.8.9 การสร้างพระราชวัง

พระราชวังของอาณาจักรอูมาเนียฮ์ไม่เพียงแต่เป็นที่พำนักหรือพระราชฐานของกษัตริย์เท่านั้น หากเป็นศูนย์กลางการปกครองและบริหารของอาณาจักร และเป็นแหล่งผลิตขุนนางชั้นปกครอง ผู้นำทางทหารและบุคคลสำคัญของรัฐอีกด้วย ในช่วงต้นของอาณาจักรอูมาเนียฮ์ ซึ่งมีเมืองหลวงอยู่ที่ อิสนิค (Iznik) และบรูซา (Bursa) สถาบันพระราชวังค่อนข้างจะเรียบง่ายและไม่ค่อยมีบทบาทมากนัก เมื่อย้ายเมืองหลวงมายังเอดิเร็น (Edirne) ในยุโรประหว่างปี ค.ศ. 1402-1453 สถาบันพระราชวังเริ่มมีบทบาทมากขึ้น เมื่อสุลต่านมุฮัมมัด อัลฟาติห์ สามารถพิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิล ค.ศ. 1453 และเปลี่ยนชื่อเป็นอิสตันบูลพร้อมกับย้ายเมืองหลวงมายังกรุงอิสตันบูล แล้วพระองค์ทรงสร้างพระราชวังใหม่ที่มีชื่อว่าพระราชวัง ทอปกาเปอ (Topkapi) ขึ้นในปีค.ศ. 1459 บทบาทของสถาบันพระราชวังจึงเห็นเด่นชัดมากขึ้น และเป็นศูนย์กลางการปกครองของอาณาจักรอย่างสมบูรณ์ พระราชวังนี้สร้างเสร็จสมบูรณ์เพียบพร้อมทั้งกำแพงล้อมรอบในปี ค.ศ. 1478 ซึ่งเป็นที่พระราชฐานของบรรดาปาดีชะฮ์แห่งอูมาเนียฮ์และเป็นศูนย์กลางการปกครองของอาณาจักรอย่างต่อเนื่องราว 4 ศตวรรษ พระราชวังแห่งนี้ประกอบด้วย ตำหนักใหญ่ ๆ 3 ตำหนัก เรียกว่า บิรุน (Birun : ตำหนักนอก) อันเดรูน (Enderun : ตำหนักใน) และตำหนักฮาเร็ม (Harem) โดยมีประตูหลัก 3 บาน เรียกว่า ประตูบาบิ ฮูมายูน (Bab-i-Humayun) ประตูบานูสสะลาม (Babbusselam) และประตูบานูสสะอาแด (Babussaade) ประตูบาบิ ฮูมายูน (Bab-i-Humayun) เป็นประตูชั้นแรกเข้ามายังลานตำหนักนอกบิรุน (Birun) ซึ่งเป็นลานสำนักงานและที่อยู่อาศัยของมหาดเล็กและเจ้าหน้าที่ต่างๆ ที่ถวายบริการในราชสำนัก ต่อจากตำหนักบิรุน (Birun) แล้วมีประตูบานูสสะลาม (Babbusselam) เป็นประตูทางเข้ายังลานตำหนัก อันเดรูน (Enderun) ตำหนักนี้เป็นที่เก็บคลังราชสมบัติ เป็นลานที่จัดราชพิธีต่างๆและเป็นสำนักงานที่ทำงานของขุนนางชั้นผู้ใหญ่และครอบครัวของพระองค์ (คลมนรจรณ์ บากา นูรดดีน สาริมิงและมุหัมมัดรอฟลี แวหะมะ, 2540 : 131)

ในปีค.ศ. 1454 ได้เริ่มมีการสร้างพระราชวัง ในพื้นที่แถบภูเขาที่อยู่ในบริเวณใจกลางเมืองคอนสแตนติโนเปิล พระราชวังแห่งนี้ต่อมาได้กลายเป็นสำนักของหน่วยงานฝ่ายกลาโหมอีกแห่งหนึ่งได้สร้างในปี ค.ศ. 1464 อยู่ในบริเวณริมชายฝั่งทางตะวันออกของยุโรป และในปี ค.ศ. 1466 ได้สร้างอาคารที่ต่อมาได้กลายเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (Mahayudin Yahaya, 1993 : 407)

จากการได้พิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิล สุลต่านได้สร้างพระราชวังในเมืองคอนสแตนติโนเปิลพร้อมด้วยฮาเร็ม (Harem) จากอีดิร์น (Edirne) เข้ามายังเมืองหลวงแห่งใหม่นี้ด้วย ต่อมาสุลต่านได้สร้างพระราชวังแห่งที่ 2 ซึ่งมีความสวยงามกว่าแห่งแรก โดยพระราชวังแห่งนี้สองนี้มีชื่อว่า ทอปกาเปอ สาราย (Topkapi Saray) มีความหมายว่า พระราชวัง ประตูป็นใหญ่ ส่วนพระราชวังแห่งแรกนั้นได้ถูกแบ่งส่วนให้เป็นที่ทำการบริหารราชการแผ่นดินมีชื่อเรียกว่า เอสกี สาราย (Eski Saray) หมายถึงพระราชวังเก่า และอีกส่วนหนึ่งยังคงเป็นฮาเร็มของสุลต่าน (A.D. Alderson, 1956 : 131)

ในเขตพื้นที่ของพระราชวังนอกจากจะเป็นเขตของตำหนักในและนอกแล้วยังมีส่วนที่เป็นห้องประชุมสภาคณะรัฐมนตรีได้สร้างเป็นอาคารที่เรียกว่า สำนักงานยุติธรรม เป็นสัญลักษณ์ในการแสดงถึงการให้ความสำคัญในเรื่องของการให้ความยุติธรรมในการปกครองบ้านเมือง สุลต่านมักจะอยู่ในตำหนักในซึ่งเป็นที่ประทับส่วนตัว บริเวณภายในมีความกว้างขวางประกอบด้วยฮาเร็มและเป็นสำนักงานอยู่บริเวณใกล้เคียง ส่วนบริเวณที่สุลต่านใช้เป็นสถานที่สำหรับการปรึกษางานราชการแผ่นดิน เป็นส่วนที่มีชื่อเรียกว่า ประตูแห่งความสุข หรือ (Gate of Felicity) เป็นบริเวณที่ให้ประชาชนเข้ามาร้องเรียน ที่ทำงานของราชสำนักและเป็นที่จัดงานเฉลิมฉลองในราชพิธีต่างๆ นอกจากนั้นบริเวณส่วนนี้ยังมีห้องประชุมสภาขุนนางซึ่งด้านหลังของห้องประชุมจะเป็นห้องของสุลต่านมีไว้สำหรับการฟังรายงานการประชุมของสุลต่าน เพราะสุลต่านจะไม่เข้าร่วมการประชุมสภาด้วยทุกครั้งเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้คณะรัฐมนตรีได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ (Halil Inalcik , 1973 : 76 – 77)

3.8.10 การล้อมเมืองเบลเกรด (Belgrade)

เมืองเบลเกรด (Belgrade) ตั้งอยู่บนริมฝั่งแม่น้ำดานูบ และอยู่ใต้การปกครองของฮังการี ต่อมาเมืองนี้อยู่ท่ามกลางระหว่างดินแดนของคริสเตียนและมุสลิม ทำให้สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ตระหนักถึงความจำเป็นในการที่ต้องพิชิตเมืองนี้ ท่านจึงได้สั่งให้ยกทัพไปยังเบลเกรดในปี

ค.ศ. 1456¹ โดยมีกองทัพเรือที่นำทัพไปถึงแม่น้ำดานูบแต่ต้องประสบปัญหาเพราะเมืองเบลเกรดอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่ยากต่อการเข้าพิชิต บริเวณรอบเมืองมีป้อมปราการที่แข็งแรงและล้อมรอบไปด้วยคูเมือง นอกจากนี้เมืองเบลเกรดยังได้รับความช่วยเหลือทางทหารจากกษัตริย์แห่งฮังการีอีกด้วย ทำให้ความต้องการที่จะพิชิตเมืองเบลเกรดจึงยังไม่ประสบผลสำเร็จ (Mehmed Maksudoglu, 1999 : 80 - 81)

นอกจากนี้เป้าหมายสำคัญสำหรับการปกครองในสมัยสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ก็คือการเข้าพิชิตเมืองต่างๆเพื่อการขยายอาณาจักรอิสลามให้กว้างออกไป ได้มีการขยายดินแดนไปทางด้านทิศเหนือของแหลมบอลข่านและมีการสู้รบระหว่าง กลุ่มแมฆยาร์ (Magyar) เพื่อให้การรบครั้งนี้ได้รับชัยชนะจึงจำเป็นต้องมีการสนธิสัญญากับเซอร์เบีย (Serbia) เป็นการกระชับมิตรกับผู้ปกครองแห่งเซอร์เบีย สุลต่านจึงได้ขอแต่งงานกับลูกสาวของเจ้าเมือง และขอให้เซอร์เบียอยู่ใต้อาณานิคมของอูซมานียะฮ์ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จในการที่ยึดครองเซอร์เบียเนื่องจากมีการตอบโต้จากกองทัพ คริสเตียนโดยการนำของฮุนยาดิ (Hunyadi) ที่ได้รับการสนับสนุนจากคาพิสตราโน (Capistrano) และในวันที่ 20 มิถุนายน ค.ศ. 1456 เกิดสงครามขึ้น สุลต่านมุฮัมมัดได้รับบาดเจ็บจากสงครามครั้งนี้ ในปีเดียวกันนั้น ฮุนยาดิและ คาพิสตราโน ได้เสียชีวิตลง สาเหตุเพราะว่าได้ทำการปกป้องจากการรุกรานของเบลเกรด อีก 2 ปีต่อมา กษัตริย์ของเซอร์เบียชื่อว่า จอร์จ แบริน โควิช (George Brankovich) ก็เสียชีวิต ทำให้เกิดความวุ่นวาย สับสนภายในราชวัง มีการแย่งชิงตำแหน่งกษัตริย์ จนในที่สุดสุลต่านมุฮัมมัดก็ได้อาศัยโอกาสนี้ทำการพิชิตเมืองเบลเกรดได้สำเร็จ (Mahayudin Yahaya, 1993 : 407)

3.8.11 การพิชิตทริบโซน (Tribzone)

ในปี ค.ศ. 1458 สุลต่านมุฮัมมัดสามารถยึดครองเมืองทริบโซน (Tribzone) ได้ (Mahayudin Yahaya, 1993 : 407) เหตุการณ์ในช่วงที่ฝ่ายอูซมานียะฮ์ได้เคลื่อนพลไปยังทริบโซนนั้นทำให้ อูซุน หะตัน (Uzun Hasan) ผู้ปกครองแห่งเปอร์เซียซึ่งมีเชื้อสายเป็นชาวเติร์กและได้แต่งงานกับบุตรสาวของกษัตริย์แห่งทริบโซน (Tribzone) เขาได้ส่งมารดาซึ่งมีนามว่า สาเร ฮาตุณ (Sare Hatun) เพื่อไปเจรจาและเกลี้ยกล่อมให้สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 หยุดการเคลื่อนพลเพื่อพิชิตเมืองนี้ นางได้กล่าวกับสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ว่า

¹ ดูใน ประจักษ์ ช่วยไต้, 2521 : 218

“ ไอ้บุตรชาย มันเป็นงานที่นักหนาสาหัสสำหรับการพิชิตเมือง
ทริบโซน (Tribzone) นี้ ”

สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้ตอบว่า

“ ท่านแม่ สิ่งที่เป็นงานหนักหนาสาหัสนี้ไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อให้
ได้พิชิตเมืองนี้แต่มีเป้าหมายเพื่ออัลลอฮ์ ซึ่งเราเป็นผู้ถืออาวุธของ
อิสลาม หากว่าเราไม่รับภารกิจนี้ เราก็จะไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็น
มาซี และเราจะอยู่ในกลุ่มชนที่น่าละอายในโลกหน้าต่อหน้า
พระองค์อัลลอฮ์ ”

จากคำกล่าวที่แสดงถึงความมุ่งมั่นของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ทำให้มองเห็นถึง
จุดประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในการบริหารอาณาจักรอูษมานียะฮ์ และหลังจากนั้นกองทัพ
อูษมานียะฮ์ก็เดินทางมาถึงเมืองทริบโซน (Tribzone) และมีการล้อมด้วยกองทัพเรือ ทำให้เมือง
ทริบโซน (Tribzone) ยอมแพ้ให้กับอาณาจักรอูษมานียะฮ์ในที่สุด (Mehmed Maksudoglu,
1999 : 82 – 83)

3.8.12 การพิชิตเมืองเซอร์เบีย (Serbia)

กองทัพอูษมานียะฮ์ได้เคลื่อนพลไปถึงแหลมโมรา (Mora Peninsula) และ
สามารถเปิดดินแดนบางส่วนในบริเวณแห่งนี้ในปี ค.ศ. 1457 และจากนั้นสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้ไป
ยังเมืองสกอฟเจ (Skopje) ในช่วงฤดูหนาว สุลต่านได้ส่งวิเชียร์ อะซัม มะหฺมุด ปาชา (A'zam
Mahmud Pasha) เพื่อไปพิชิตดินแดนบางส่วนของเซอร์เบีย (Serbia) ในขณะที่สุลต่านเองนำ
กองทัพไปล้อมพระราชวังเซเมนเดเร (Semendire) และกองทัพของเซอร์เบียก็ยอมแพ้ต่อกองทัพ
ของสุลต่าน จนในที่สุดก็สามารถพิชิตเมืองเซอร์เบียได้ในปี ค.ศ. 1459 (Mehmed Maksudoglu,
1999 : 81 – 82)

3.8.13 การพิชิต บอสเนีย (Bosnia) และเฮอเซโกวีนา (Herzegovina)

สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้พิชิตเมืองบอสเนีย (Bosnia) และเฮอเซโกวีนา (Herzegovina) ในระหว่างปีค.ศ. 1458 – 1461¹ และได้ผนวกดินแดนนี้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรอูซมานียะฮ์ ซึ่งต่อมาพลเมืองในส่วนี้มีจำนวนไม่น้อยได้เข้ารับนับถืออิสลาม ทางด้านทะเลเมดิเตอร์เรเนียนนั้นกล่าวได้ว่าอิสลามได้ครองทะเล เกาะต่างๆ ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียนเป็นของอิสลามทั้งสิ้นการค้าของเวนิสและเจนัว ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าทางทะเลนั้นต้องเสียค่าผ่านทางให้แก่อูซมานียะฮ์ปีละ 10,000 เหริยูดุคัต (Ducats) (ประจักษ์ ช่วยไต้, 2521 : 218) และมีรายงานตรงกันว่าสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้พิชิตบอสเนียได้ในปี ค.ศ. 1463 (Wadi abu Zaidun. 2003 : 15)

3.8.14 ตีกรเวนิส (Venice)

มีกองกำลังที่แข็งแกร่งที่กองทัพอูซมานียะฮ์ให้ความสำคัญนั่นก็คือ กองทัพของเวนิส ที่กรีก มีเมืองเวนิสยังเป็นที่สำคัญของอิตาลี (Itali) อีกด้วย ผู้คนที่อาศัยในเวนิสเรียกว่า เวนเชียน (Venetian) หรือชาวเวนิส ในปี ค.ศ. 1462 มีสงครามเกิดขึ้นกษัตริย์ของเวนิสชื่อว่า จอร์จ คัสทริโอทา (George Castriota) ได้ถูกจับที่ โครเอเชีย (Croia) และเสียชีวิตที่นั่นในปี ค.ศ. 1468 ทำให้ทั้ง เวนิสและอัลบาเนีย (Albania) ได้พ่ายแพ้ไป แต่ต่อมาชาวเวเนซันได้ลุกขึ้นสู้กับสุลต่านมุฮัมมัดอีก ซึ่งไม่ประสบผลสำเร็จและยังได้เสียดินแดน คือเมืองเนโกรปอนเต (Negroponte) ให้กับฝ่ายอูซมานียะฮ์ในปี ค.ศ. 1470 ชาวเวเนซันได้ลุกขึ้นสู้อีกครั้งและครั้งนี้ได้รับการช่วยเหลือทางทหารจากผู้นำของเติร์กท่านหนึ่งชื่อว่า อุซุน หะซัน (Uzun Hasan) เติร์กกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่ในอนาโตเลีย จากชนเผ่าโกยูนลู (Qoyunlu) มีอำนาจการปกครองที่เมืองดิยาร์บักร (Diyarbakr) ในปีค.ศ. 1470 อุซุน หะซัน ได้สู้รบกับกองทัพอูซมานียะฮ์ แต่ในที่สุดต่อมาในปี ค.ศ. 1473 อุซุน หะซัน ได้นำทัพเข้าสู่กับอูซมานียะฮ์แต่แล้วก็พ่ายแพ้ไปอีก (Mahayudin Yahaya, 1993 : 408)

¹ ดูใน ประจักษ์ ช่วยไต้, 2521 : 218

3.8.15 การจัดระเบียบสังคม

หน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของสุลต่านมุฮัมมัดก็คือการไปปกครองเมืองที่อยู่ในเขตของ เปรอร์ เจียและอิรัก ส่วนในยุโรปมีอัลบาเนีย (Albania) ในวันที่ 26 มกราคม ค.ศ. 1479 ฝ่าย อุษมานียะฮ์ได้พยายามทำให้เกิดความสันติกับอัลบาเนียทำให้เมืองเล็กๆ ที่อยู่ใต้การดูแลของอัลบาเนีย ต่างถูกปล่อยให้เป็นอิสระและได้กลับมาอยู่ภายในการปกครองของอัลบาเนีย (Mahayudin Yahaya, 1993 : 408)

ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่ง สุลต่านสามารถพิชิตรัฐต่างๆ ได้ราว 12 แห่งและอีก 200 แห่งที่เป็นเมืองและป้อมปราการ มีจำนวนทหารที่พร้อมสละชีวิตมีจำนวนถึง 800,000 คน และทหารจู่โจมจะมีอยู่ประมาณ 125,000 คน สำหรับบรรดาเหล่าขุนนางที่คอยให้ความช่วยเหลือท่านมีประมาณ 12,000 คน (Akbar Shah, 2001 : 427)

3.9 คำสั่งเสียของสุลต่านมุฮัมมัด อัลฟาติห์

คำสั่งเสียนี้สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้ให้ไว้กับบุตรของพระองค์ก่อนที่จะท่านจะเสียชีวิตไปซึ่งมีใจความดังนี้

“ อีกไม่นาน ฉันก็จะกลับไปสู่อัลลอฮ์ ﷻ ฉันไม่รู้สึกเสียใจในการจากไปเพราะว่ามีเจ้า (บายาซิด ที่ 2) ซึ่งเป็นผู้สืบทอดต่อจากฉัน ฉะนั้นจงเป็นผู้นำที่มีความยุติธรรมและมีความเมตตา ปกครองประชาชนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีแบ่งแยก จงดำเนินการเพื่อการเผยแผ่ศาสนาอิสลามเพราะสิ่งนี้เป็นสิ่งจำเป็น (วาญิบ) สำหรับกษัตริย์บนโลกนี้ จงให้ความสำคัญต่อภาระของศาสนามาก่อนสิ่งอื่นใด จงอย่าให้บุคคลที่ไม่ให้ความสำคัญกับศาสนาเป็นผู้ช่วยเหลือ จงอย่าให้ความสำคัญกับบุคคลที่ไม่ออกห่างจากสิ่งที่ชั่วร้าย จงห่างไกลจากสิ่งที่เป็นเรื่องอูตริ (บิดอะฮ์) และจงห่างไกลกับบุคคลที่ใช้ให้ทำในสิ่งนี้ จงขยายดินแดนออกไปด้วยวิธีการต่อสู้เพื่อหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ (ญิฮาด) จงปกป้องทรัพย์สินส่วนกลาง และอย่าใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย จงอย่าเอื้อมมือเข้าใกล้กับทรัพย์สินของประชาชน นอกจากเป็นสิ่งที่อนุวัติของศาสนาแล้ว จงรวบรวมความเข้มแข็ง

จากประชาชนที่มีความเดือดร้อนและยากจน จึงให้ความเคารพแก่ผู้ที่มีสิทธิทั้งหลาย

บรรดาอุละมาอเป็นผู้ที่อุทิศการทำงานให้แก่ประเทศชาติ ดังนั้นเจ้าจงให้ความเคารพแก่บรรดาคนเหล่านั้น เมื่อใดที่เจ้าได้รู้จักผู้รู้ที่มีชื่อเสียงไม่ว่าอยู่ที่ใดก็ตามเจ้าจงนำพวกเขาไปยังบ้านเมืองของเราพร้อมกับให้ทรัพย์สินแก่เขาด้วย จงระวังอย่ากระทำการหลอกลวงทรัพย์สินผู้อื่นและจงอย่าให้ความสำคัญกับการเพิ่มจำนวนทหาร จงอย่าขับไล่บรรดาผู้รู้่อออกไปจากบ้านเมือง จงอย่าประพฤตินในสิ่งที่ต้องห้ามในเรื่องของศาสนา เพราะศาสนานั้นเป็นเป้าหมายของเรา ทางนำของอัลลอฮฺ ﷻ เป็นวิถีทางดำเนินชีวิตและด้วยศาสนาทำให้เราประสบชัยชนะ

จงนำสิ่งนี้ไว้เป็นบทเรียนว่า ฉันได้มาอยู่ที่แห่งนี้เหมือนกับมดตัวเล็กๆ หลังจากนั้นอัลลอฮฺ ﷻ ได้ประทานความโปรดปรานแก่นั้นอย่างมากมาย ฉะนั้นจงปฏิบัติตามฉันในสิ่งที่ฉันได้ปฏิบัติไว้ จงทำภารกิจต่างๆ เพื่อการเทิดทูนศาสนาและจงให้ความเคารพต่อบรรดาผู้รู้ศาสนา จงอย่าใช้จ่ายทรัพย์สินของบ้านเมืองอย่างฟุ่มเฟือยโดยเพียงแต่ต้องการความสะดวกสบายเพราะสิ่งนี้จะนำมาซึ่งความหายนะในที่สุด “ (Abd al - Salam Abd al Aziz Fahmi, 1987 : 171 – 172)

จากคำสั่งเสียนี้ทำให้ทราบถึงความมีจิตใจที่มั่นคงของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 แสดงถึงบุคลิกภาพของการเป็นผู้นำที่น่านับถือยกย่อง และยังได้แสดงออกถึงความห่วงใยต่อบุตรชายในการที่จะเข้ามาบริหารประเทศต่อจากสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ผู้เป็นบิดา นอกจากนี้ยังมีบทกลอนที่สุลต่านได้เขียนเอาไว้และเป็นที่แพร่หลายมาจนถึงปัจจุบัน โดยได้เขียนไว้ว่า

“ ความตั้งใจและเป้าหมายของฉันเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ นั่นคือ การพยายามที่จะต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ, ความพยายามทั้งหมดของฉันเพื่อศาสนาอิสลามเท่านั้น, ฉันพยายามอย่างดีที่สุดในการเป็นมุสลิมที่ดี, ด้วยความกรุณาจากอัลลอฮ์ ﷻ และด้วยความช่วยเหลือจากกองทัพมุสลิมที่ยิ่งใหญ่ ฉันจึงมีความมั่นคง แน่วแน่ในการต่อสู้กับผู้ปฏิเสธการศรัทธาทั้งก่อนหน้าและภายหลังจากนี้ ” (Mehmed Maksudoglu, 1999 : 88)

บทกลอนนี้แสดงถึงความมุ่งมั่นในการต่อสู้เพื่อศาสนาของอัลลอฮ์ ﷻ โดยคำนึงถึงหลักการที่ได้บัญญัติไว้ในอัลกุรอานและสุลต่านก็ได้มอบหมายความสำเร็จต่ออัลลอฮ์ ﷻ ภายหลังจากที่ได้มีความพยายามแล้ว นอกจากนี้สุลต่านได้ยกย่องต่อสู้ที่ให้ความช่วยเหลือแก่ท่านในการออกศึกทำสงครามร่วมกับท่านจนได้รับความสำเร็จในที่สุด

สุลต่านยังได้กล่าวคำพูดนี้อยู่เสมอจนเป็นสัญลักษณ์เอกลักษณ์ของท่าน โดยท่านได้กล่าวว่า

“ เจตนารมณ์ของฉัน คือการเชื่อฟังต่อคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ “
โดยยึดจากอัลกุรอาน

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ
وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٥﴾

(المائدة : 35)

ความว่า “ ผู้ศรัทธาทั้งหลาย ฟังข่าวเกรงอัลลอฮ์เถิดและจงแสวงหาสื่อไปสู่พระองค์และจงต่อสู้และเสียสละในทางของอัลลอฮ์เถิด เพื่อว่าพวกเจ้าจะได้รับความสำเร็จ “

(อัล มาอิดะฮ์ : 35)

ความตั้งใจของฉัน คือสิ่งที่ได้เสียสละเพื่อการรักดีต่อศาสนาของ
ฉัน, ศาสนาของอัลลอฮ์

มันจะทำให้บรรดาฟ้าฟรุ้งเข่าลงจากน้ำมือของกองทัพจากฉัน และ
สำหรับความจำเริญความอ่อนโยนนั่นเป็นของอัลลอฮ์(Mahmud
Syid Kottob, 1972 : 362)

จากคำสั่งเสียของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ที่กล่าวว่า

“ จงเป็นผู้ที่มีความยุติธรรม และ เป็นคนที่มีความเมตตา “

ท่านได้ปฏิบัติ กับชาวคริสเตียน ที่อยู่ใต้การปกครองของท่าน และเมื่อครั้งที่ท่าน
ได้เข้าไปในเมืองคอนสแตนติโนเปิลในวันพิชิต ซึ่งท่านจะยึดในหลักการของการสงครามในอิสลาม
ที่ว่า ;

“ อิสลามไม่เคยล่วงล้ำเกียรติของผู้อื่น ไม่ทำร้ายเด็ก คนชราและสตรี
ไม่ทำลายพืชสวน ไร่นา ไม่ทำร้ายคนที่ไม่มีความสามารถ ไม่ทำลาย
ศพของศัตรู และจะไม่มีการฆ่านอกจากผู้ที่มีอาวุธจะฆ่าคนมุสลิม
หรือว่าจะทำสงครามกับคนมุสลิมเท่านั้น ”

(Muhammad Thabit al- Syadhali , 1989 : 104)

การที่สุลต่านมุฮัมมัด ที่ 2 ได้ปฏิบัติตามกฎในการทำสงครามนั้น ท่านได้เรียนรู้
จากการปฏิบัติของท่าน อับู บักร อัลดิดิก رضي الله عنه ในสมัยที่ท่านอับู บักรได้ทำสงครามกับพวกโรม ซึ่ง
ท่านอับู บักรได้กล่าวไว้ว่า

“ พวกท่านทั้งหลายจงอย่าเป็นผู้ทำลาย, อย่าสุดโต้ง, อย่าพิศัญญา,
อย่าทำลายศพ, อย่าทำร้ายเด็กเล็ก คนชรา และสตรี, อย่าตัดต้น
อินทผลัมและอย่าเผาทำลาย, จงอย่าทำลายพืชผล, อย่าเชือดแพะและ
อูฐนอกจากเพื่อเป็นอาหารเท่านั้น, หากพวกท่านไปพบกับกลุ่มชนที่
กำลังปฏิบัติศาสนกิจก็จงปล่อยพวกเขาและอย่าไปยุ่งเหยิงพวกเขา ...

พวกท่านจงเริ่มด้วยการกล่าว บิสมิลลาหฺ (ด้วยพระนามของอัลลอฮฺ)

“ (Muhammad Thabit al- Syadhali , 1989 : 106)

สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้แสดงให้เห็นถึงความยุติธรรมเป็นบทเรียนประการแรกต่อชาวไบแซนไทน์ เมื่อครั้งที่พระองค์ได้เข้าไปในกรุงคอนสแตนติโนเปิลซึ่งแสดงถึงลักษณะการปกครองของอาณาจักรอูมานิยะฮ์และเป็นแนวทางของศาสนาอิสลาม สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้ปฏิบัติต่อประชาชนที่อยู่ใต้การปกครองด้วยความมีเมตตาและมีความยุติธรรม (Ali Muhammad Shalabi, 2003 : 195)

3.10 การสิ้นพระชนม์

หลังจากการพยายามเข้าครอบครองดินแดนอิตาลี ซึ่งไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากอายุขัย ซึ่งสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้เสียชีวิตในปี ค.ศ. 1481 แต่ก่อนที่สุลต่านจะเสียชีวิตท่านก็สามารถยึดดินแดนบางส่วนทางตอนใต้ของอิตาลีได้นั้นคือเมืองโอทรันโท (Otranto) (Dusuki bin Ahmad, 1980 : 400)

สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 เสียชีวิตในวันพฤหัสบดี ที่ 4 เดือนรอบีอุลเอาวัล ปีศ.ศ. 886 ตรงกับปี ค.ศ. 1481¹ อายุ 52 ปี พระองค์ดำรงตำแหน่งสุลต่านเป็นเวลา 31 ปี (Ali Hassun, 1994 : 40)

สาเหตุการเสียชีวิตเกิดจากการถูกวางยาพิษโดยแพทย์ชื่อว่า มัสตรู ลาโกโป (Maestro Iacopo) หรือ ยะโกบ บาช่า (Yakob Basha) ซึ่งเป็นแพทย์ชาวยิวมาจากเมืองบนโดเกียส ซึ่งนายแพทย์ผู้นี้เข้ารับอิสลามโดยมีเจตนาที่ไม่ดีแอบแฝง มีการวางแผนเพื่อปลงพระชนม์สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 หลังจากที่ สุลต่านเสียชีวิตได้มีการเฉลิมฉลองและมีการสังเวยทั้งเมืองคริสเตียนในยุโรป และมีการแสดงความขอบคุณต่อผู้ที่กระทำการนี้ เป็นเวลา 3 วัน แผนการนี้เป็นคำสั่งจากสันตะปาปา หลังจากนั้นได้นำศพไปฝังที่อิสตันบูล ใกล้กับสุสานอัล ญามิอ นับว่าเป็นสุสานแรกของสุลต่านอูมานิยะฮ์ที่ได้ฝังไว้ที่นั่น (Yalmas Otonas. 1988 : 177)

การเสียชีวิตของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้เสียชีวิตจากการถูกวางยาพิษ ซึ่งมีการยืนยันจากนายแพทย์ชาวยิวท่านหนึ่งชื่อว่า ยะโกบ บาช่า (Ali Hassun, 1994 : 46)

¹ ดูใน Wadi abu Zaidun. 2003 : 15

สาเหตุการเสียชีวิตของสุลต่านมูฮัมหมัดที่ 2 นับว่าเป็นความพยายามของศัตรูอิสลามซึ่งพวกเขาจะใช้ทุกวิถีทางในการที่จะทำลายผู้ที่มิชอบในศาสนา

จากการศึกษาชีวประวัติของสุลต่านมูฮัมหมัดที่ 2 พระองค์เป็นสุลต่านองค์ที่ 7 สืบเชื้อสายมาจากสุลต่านอูษมาน พระองค์ได้รับการฝึกฝนให้เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในหลายสาขาวิชาจากบรรดาอุลามาอฺ รวมถึงการเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารบ้านเมือง ซึ่งท่านเคยได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองอามาซาตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้ท่านได้รับประสบการณ์มากมายและมีผลต่อการนำมาปกครองบ้านเมืองในสมัยของท่าน สุลต่านเป็นผู้ที่มีจิตใจที่มั่นคงมีความมุ่งมั่นในเรื่องของการญihad ซึ่งท่านได้ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเด็กโดยบิดาของท่านเป็นผู้สั่งสอนให้มีจิตสำนึกในเรื่องของการปฏิบัติตามแนวทางของอัลอิสลามไม่ว่าประเทศจะอยู่ในยามสงบหรือยามสงคราม แสดงให้เห็นว่าศาสนาอิสลามเป็นวิถีชีวิตของสุลต่านมูฮัมหมัดที่ 2 ดังนั้นด้วยความช่วยเหลือจากอัลลอฮ์ ﷻ ทำให้ท่านได้สร้างผลงานอันยิ่งใหญ่ นั่นคือ การพิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิล